

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Кафедра англійської філології та методики викладання іноземної мови

Рекомендовано до захисту
Протокол засідання кафедри № 6
від «21» листопада 2024 р.
Завідувач кафедри Морозова І.І.
(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

*ДИСКУРСИВНА ОСОБИСТІСТЬ ТЕЛЕВЕДУЧОЇ:
ФЕМІНІСТИЧНЕ ВТІЛЕННЯ В МЕДІАПРОСТОРІ
(НА МАТЕРІАЛІ СЕРІАЛУ «РАНКОВЕ ШОУ»)*

Виконавець:
студентка II курсу магістратури,
групи АМПЗ-61
Яцина Валерія Вадимівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник роботи:
Кузнєцова Ольга Володимирівна, канд.
філол. наук, доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Підсумкова оцінка:
за національною шкалою: _____
кількість балів: _____
Підпис керівника _____

Кваліфікаційну магістерську роботу захищено на засіданні Екзаменаційної комісії
Протокол № _____ від «_____» _____ 2024 р.

Голова Екзаменаційної комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Харків – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ДИСКУРСИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ ТА ЇЇ ФЕМІНІСТИЧНОГО ВТІЛЕННЯ В МЕДІАПРОСТОРІ	7
1.1. Явище дискурсу в лінгвістичному просторі	7
1.2. Поняття дискурсивної особистості в сучасній лінгвістиці.....	10
1.3. Жіночий дискурс і феміністичні практики в медіа	14
1.4. Фемінізм у контексті сучасного телебачення та його репрезентація в серіалах	17
Висновки до розділу 1.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДИСКУРСИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ ТЕЛЕВЕДУЧОЇ В СЕРІАЛІ «РАНКОВЕ ШОУ»	23
2.1. Загальна характеристика серіалу «Ранкове шоу».....	23
2.2. Аналіз вербальних аспектів мовлення головної героїні.....	25
2.3. Аналіз невербальних аспектів мовлення головної героїні.....	38
2.4. Феміністичні елементи в образі та мовленні телеведучої.....	44
Висновки до розділу 2.....	48
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ	56
СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ	60
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	60
SUMMARY	61

ВСТУП

Сучасне суспільство піддається впливу одного із найпопулярніших засобів масової інформації – телебаченню. Саме воно являє собою платформу для формування соціальних уявлень і стереотипів, які стосуються усього та усіх, у тому числі і жінок. Основною фігурою тут є телеведуча – посередник між аудиторією та новинами. Її роль багатозадачна: передавати інформацію, відображати певну ідеологію, боротися проти гендерних упереджень. З огляду на це, аналіз головної фігури-учасника процесу дискурсу в цьому просторі, дискурсивної особистості телеведучої, перетворюється на одну із головних практик у дослідженні фемінізму в медіа.

У дослідження даної проблематики вагомий внесок зробили як вітчизняні, так і закордонні науковці. До визначних лінгвістів, які проводили аналіз самого процесу комунікації у суспільстві належать Л. П. Алексеєнко [1], Ф. С. Бацевич [3], С. Я. Єрмоленко [45], В. І. Карабан [7, 8, 9], Т. Ф. Осіпова [17], О. О. Селіванова [21, 44], О. М. Старикова [29], А. Н. Jucker [39] тощо. Значний вклад у дослідження поняття «дискурс» внесли С. Л. Голощук [6], Ю. М. Колісник [10], І. Р. Корольов [11], К. Я. Кусько [12, 43], І. П. Липко [13], О. Д. Мельничук [15], К. С. Серажим [22], І. В. Ситник [24], Л. В. Солощук [26, 27, 28, 41], С. Є. Устименко [30], І. С. Шевченко, О. І. Морозова [4, 31], G. Brown [33], Т. A. van Dijk [34, 35], Z. Harris [38], J. Ostman [40] та інші. Разом із аналізом даного поняття, свою увагу «дискурсивній особистості» присвятили Л. В. Монастирьова [16], Ю. О. Попович [20], І. І. Серякова [23], Л. В. Солощук [25], R. L. Birdwhistell [32], N. Fairclough [36], C. Goddard [37], M. Stubbs [42] та інші.

Висвітлення феміністичного руху в серіалах допомагає жінкам вчитися відстоювати свої права, виступати проти патріархальної системи та підтримувати одна одну у надскладних ситуаціях [19]. Яскравим прикладом цього є «Ранкове шоу», яке окрім вищезгаданого ще й піднімає теми сексуального домагання і гендерної нерівності. Аналіз серіалу дав змогу

дослідити дискурсивну особистість телеведучої, феміністичне втілення у її словах і діях, бачення загального образу жінки в очах оточуючих.

Актуальність дослідження полягає у тому, що ЗМІ сьогодення є основою для створення уявлень соціуму про гендер та ролі обох статей, а телеведучі займають головну роль у самому цьому процесі. Сучасні медіа все частіше висвітлюють фемінізм, рух #MeToo, боротьбу за гендерну рівність, адже зараз це важливі теми на даній платформі. До того ж, у лінгвістиці досі активно досліджуються варіації прояву поняття дискурсивної особистості у різних видах дискурсу. А тому поєднання цих двох складових дає можливість дослідити загальний образ телеведучої та втілення феміністичних практик у медіа.

Об'єктом дослідження виступає дискурсивна особистість телеведучої Алекс Леві.

Предметом дослідження є вербальні та невербальні аспекти мовлення телеведучої, а також феміністичні елементи в її образі та мовленні, які створюють індивідуальне та характерне бачення героїні в очах оточуючих.

Мету роботи вбачаємо у поясненні понять «дискурс» та «дискурсивна особистість», а також у розкритті загального образу головної героїні серіалу «Ранкове шоу» шляхом аналізу її вербальних та невербальних аспектів мовлення і феміністичних елементів в її персонажі.

Дана мета стала поштовхом до вирішення таких **завдань**, як:

- проаналізувати поняття «дискурс» та «дискурсивна особистість»;
- обґрунтувати важливість жіночого дискурсу і феміністичних практик у медіа;
- знайти приклади феміністичного втілення у контексті сучасного телебачення;
- виявити приклади вербальних та невербальних аспектів мовлення телеведучої Алекс Леві;
- визначити частини феміністичних елементів в образі та мовленні головної героїні серіалу «Ранкове шоу».

Матеріалом для нашого дослідження стали 3 сезони серіалу «The Morning Show» тривалістю 26 годин 54 хвилини та 26 секунд і скрипт серіалу, з якого було вибрано найяскравіші приклади, а саме 26 фрагментів з комунікативних ситуацій та 10 зразків безпосереднього аналізу образу та дій телеведучої.

Головними **методами**, які були використані у ході дослідження, стали *метод дискурс-аналізу* (був використаний задля вивчення, як саме героїня формує і підтримує свій образ і яким чином вона транслює феміністичні ідеї); *метод контент-аналізу* (був використаний задля систематизації змісту серіалу та виявлення представлення образу телеведучої через вербальні та невербальні аспекти мовлення); *соціолінгвістичний метод* (був використаний задля вивчення методів телеведучої застосовувати мовні засоби для створення свого іміджу у контексті норм соціуму і гендеру); *семіотичний аналіз* (був використаний задля дослідження символів і знакових систем у образі героїні та для дослідження візуальних аспектів і ролі невербальних аспектів мовлення); *критичний аналіз дискурсу* (був використаний задля розкриття представлення гендерних відносин і нерівності у серіалі, а саме у контексті персонажу телеведучої); *аналіз наративу* (був використаний задля розгляду будови сюжету картини з особливою увагою на роль телеведучої і зміну її образу залежно від лінії розповіді та гендерних конфліктів); *метод систематизації та узагальнення* (був застосований задля систематизації та узагальнення результатів дослідження).

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що у цій роботі було вперше проаналізовано дискурсивну особистість телеведучої, зібрано та розглянуто вербальні та невербальні аспекти мовлення головної героїні серіалу «Ранкове шоу» Алекс Леві, разом із феміністичними елементами в її образі та мовленні з точки зору оточуючих.

Практична значущість роботи полягає у можливості бути основою для майбутнього дослідження втілень феміністичних практик у ЗМІ на контенті інших серіалів задля аналізу медіадискурсу щодо сприяння гендерній рівності. До того ж, освітня цінність зібраних матеріалів полягає у перспективі

подальшого використання у програмах, орієнтованих на навчання аналітиків у сфері медіа, журналістів і працівників зі зв'язками із громадськістю. Результати роботи можуть використовуватися на практичних заняттях з англійської мови та лекційних курсах, наприклад на заняттях із Лексикології з порівняльним компонентом та Стилiстики з порівняльним компонентом, а також для проведення досліджень із близьких тем під час написання курсових і магістерських робіт.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списку теоретичних та довідкових джерел, а також списку джерел ілюстративного матеріалу. Обсяг текстової частини роботи складає 53 стор., загальний обсяг – 63 стор. Список теоретичної та довідкової літератури налічує 45 найменувань; список джерел ілюстративного матеріалу містить 5 найменувань; із усіх джерел 14 найменувань є іншомовними.

Апробація результатів дослідження проводилася на студентській науковій конференції кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (22 листопада 2024 року). На основі результатів дослідження було підготовлено і подано до друку статтю «Вербальний прояв дискурсивної особистості телеведучої на матеріалі серіалу «Ранкове шоу».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ДИСКУРСИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ ТА ЇЇ ФЕМІНІСТИЧНОГО ВТІЛЕННЯ В МЕДІАПРОСТОРІ

1.1. Явище дискурсу в лінгвістичному просторі

Науковці вважають другу половину XX століття початком нової епохи для лінгвістики як загалом. Перш за все причиною для цього стало створення і використання масмедіа. Більш того, це було обумовлено початком запозичення значної кількості англійських слів, метафор і сленгових виразів.

Інформаційний простір сучасного суспільства побудований з метою якнайкращого досягнення перлокутивного ефекту. Термін, введений філософом Джоном Остіном, має на увазі те, що «відбувається в результаті висловлювання, тобто його фактичні наслідки, як емоційні, так і поведінкові» [18]. Інакше кажучи, це вплив, під який потрапляють слухачі або сама ситуація. Вчені досі задаються питанням: як, використовуючи відмінні мовні засоби і варіанти їх донесення, автори по-різному формують інформацію. М. Фуко казав: «Дві людини одночасно можуть висловити свої думки щодо однакового явища, але, оскільки їх двоє, буде два різних акти висловлювання» [14]. Це спонукало науковців до відкриття нових напрямів лінгвістичних досліджень, наприклад прагматики.

Під час прагматичних аналізів неабияку увагу зосереджували на процесі застосування та впливу знаків на отримувача. Для пояснення принципів впливу мовного фактору на реципієнта, учені почали зважати на зовнішні чинники, пов'язані із ситуаційним контекстом, які діяли на процес мовлення та розуміння почутого, але не мали відношення до самої мовної структури. Саме тоді і виникло поняття «**дискурсу**». Але водночас постало питання розуміння відмінності цього визначення від терміну «текст». Це вирішив Е. Бенвеніст, який окреслив дискурс як процес використання мовної системи, а текст – як результат даного процесу.

З огляду на комунікативну лінгвістику, Ф. Бацевич зазначає: «Найзагальнішою категорією організації мовного коду в спілкуванні визнається дискурс – динамічне явище, сам процес спілкування, що після свого завершення перетворюється на текст» [2, с. 158]. **Дискурс** – це дія, процес, творення живого спілкування, яке має асоціації лише із усною формою передачі. У його основі лежить текст разом із екстралінгвальними чинниками: психологічними, соціальними, культурними.

Тлумачення дискурсу з точки зору ситуативності припускає огляд обставин соціуму, психології та культури, а також умов комунікації, що є сферою прагмалінгвістичного аналізу, який може розглядати зокрема мисленнєвий і психологічний шаблони дискурсу. Вигода цього методу у тому, що тут дискурс не звужується до лише тексту, але й вміщує в себе соціальні фактори спілкування, які якнайкраще зображують його учасників, процеси створення та розуміння мови зі зважуванням на контекстуальні знання.

Беручи до уваги те, що людині притаманна неабияка складність організації, що саме по собі прогнозує урахування великого числа варіативних внутрішніх і зовнішніх факторів, подекуди дуже змінних, дослідження її вчинків і поведінки, особливо мовленнєвої, потребує окремого методу, незвичайного способу тлумачення та стилю, для чого вправно застосовується дискурс-аналіз.

Дискурсивний аналіз звертає увагу на виявлення загальної сукупності вербальних (лексика, стиль, формат) та невербальних (жести, мімка, хода, навколишнє середовище) чинників: тлумачення одиниці мови, передумова її використання, результативність досягнення автором своєї початкової мети, специфіка реципієнтів (наприклад, освітній чи культурний рівні), розгляд оточуючого середовища тощо. Науковці Каразінської школи у своїй монографії наводять приклад розгляду дискурсу як «довільного фрагмента тексту, який складається з більш ніж одного речення або незалежної частини речення; створюючи загальний контекст, який описує дійові особи, об'єкти, обставини, час, вчинки» [4, с. 27]. Також, вони зазначають, що все це «визначається не стільки послідовністю речень, скільки тим загальним для того, хто дискурс

створює, та того, хто його інтерпретує, світом, який будується у процесі розгортання дискурсу» [там само].

З огляду на структурно-лінгвістичний розбір дискурсу, важливо розуміти його структурування, що спрямовується на дослідження зокрема текстових характеристик комунікації – єдність дискурсу за змістом і формою, різні за розміром частини тексту, часткове лімітування, дискурсивне багатоголосся як розмова на багатьох рівнях тексту в один і той самий час. Саме враховуючи таке тлумачення даний термін був вперше застосований до назви статті «Discourse Analysis» З. Харріса. Таким чином для цього він виділив назву «метод аналізу зв'язної мови», який формує об'єкт такого аналізу як низку виразів, частину тексту, за розміром більшу за речення.

За О. Л. Бессоновою визначаємо дискурс як комплекс «двох або декількох речень, що знаходяться один з одним у змістовому зв'язку» [5, с. 170]. Не беручи до уваги очевидне доповнення у вигляді зв'язності за змістом, спільний збіг у аналізі цього явища все ще залишається.

Розуміння дискурсу з функціональної точки зору виокремлює його як застосування мовлення у будь-якій її формі. З огляду на дослідження мовознавців Харківської наукової школи О. І. Морозової та І. С. Шевченко, визначаємо дискурс, як «не тільки сам мовленнєвий твір, що розглядається у всій повноті свого вираження (вербального і невербального, паралінгвістичного), але і діяльність, у процесі якої мислекомунікативний продукт народжується» [31, с. 113].

Отже, дискурс можна визначити як сукупність актів мовлення, які існують в окремому контексті. Його розглядають як систему виразів, які мають на меті донесення інформації, її сприйняття та розуміння. Великий вплив має контекст, у якому проходить розмова та такі елементи тексту, як вербальні чи невербальні чинники. Про це детальніше розберемо далі.

1.2. Поняття дискурсивної особистості в сучасній лінгвістиці

Люди використовують мову для транслювання своїх думок, передачі інформації, вираження свого розуміння цього світу. Вона являється віддзеркаленням способу мислення та уявлення про життя кожної особистості. Таким чином мова формує образ світу у соціумі і регулює поведінку населення. Людина так розуміє навколишній світ, закони і правила соціуму, як їх подає мова [16, с. 45].

Головним завданням при дослідженні дискурсу виступає аналіз самих співрозмовників, тобто осіб, які сприймають чи передають інформацію у процесі комунікації. Поняття дискурсивної особистості транслює персональні характеристики мовної поведінки, що утворюються внаслідок впливу **соціальних, культурних чи психологічних** чинників, які розглянемо нижче. Під час спілкування людина не лише застосовує мову для інтеракції з іншими, але й формує свою особистість, що регулює склад і сутність дискурсу.

Сама по собі **дискурсивна особистість** – це суб'єкт мовленнєвої діяльності, який безпосередньо веде розмову. Він синхронно працює як і з іншими співучасниками процесу, так і з різними обставинами соціального, культурного і психологічного фонів, в яких проходить комунікація.

На формування унікальності, манери спілкування чи вибору мовних стратегій значним чином впливає зовнішнє середовище. Одну із головних ролей серед **соціальних факторів** займає *соціальний статус*, який може обумовлювати мовленнєву поведінку людини. Представники певних професій, наприклад, вчитель чи лікар, застосовують професійну лексику, що саме по собі регулює, як їхні слова сприймаються слухачами. До того ж, *приналежність до певних соціальних груп* змушує їх членів обмінюватися сленгом або етнічними чи віковими виразами, що у свою чергу зміцнює колективний зв'язок. А ось переговори чи дискусії можуть стати прикладом для перегляду своєї стратегії спілкування задля зміни та адаптування її до підходящої ситуації.

Культурний фактор проявляється у *цінностях і традиціях*, які є основою для спілкування. Наприклад, у суспільстві, що базується на колективізмі, мова

буде спрямовуватися на групу людей, а індивідуалізм буде сягати більше особисті досягнення. Спілкування у різних ситуаціях обумовлене також *мовленнєвими нормами та правилами етикету*, тобто формальностями, вітанням чи прощанням. Як переплетення різних соціальних груп, так і взаємодія протилежних культур призводить до виникнення нових мовленнєвих стилей і насичення лексики запозиченими виразами.

Серед **психологічних факторів** виділяються насамперед *особистіні характеристики*. Активність чи пасивність під час розмови, тривожність чи самовпевненість можуть мати вплив на перетік та стиль комунікації. Манера спілкування часто залежить від настрою та емоційного стану мовця. Наприклад, під час стресу люди стають агресивними чи замкнуті у своїх висловлюваннях. Під *когнітивними особливостях* прийнято вважати спосіб розуміння інформації та її усвідомлення. Таким чином, люди з аналітичним розумом схильні до логічної аргументації, у той час як креативне мислення наштовхує на вживання виразів у метафоричному значенні.

За словами Л. В. Солощук розуміємо, що «особистість проявляє себе у різний спосіб у різних типах дискурсу, при цьому здійснює це не тільки за рахунок вербальних засобів комунікації» [25, с. 168]. Так у, наприклад, *політичному* дискурсі особистість бере активну участь з метою використати спілкування аби вплинути на соціум, переконати чи маніпулювати населенням. З урахуванням висловлювань чи поведінки, люди можуть створювати суспільну думку, формувати необхідну дійсність і визначати приклад для подальших дій своїх послідовників. У *медійному* дискурсі особистість завойовує довіру аудиторії за рахунок своєї манери вести розмови, дискутувати, обирати теми чи висвітлювати новини. Тут же дискурсивна особистість у більшості своїй перебуває у залежності від суспільної оцінки, сучасних трендів чи очікування фолловерів. А ось у *освітньому* дискурсі особистість формує знання і цінності учнів за рахунок педагогічних комунікацій. Саме це впливатиме на розвиток критичного мислення, культурних цінностей чи етичних переконань слухачів.

Концепція дискурсивної особистості зображує особисте вміння людини відповідати на контекст дискурсу, з урахуванням елементів мовного і немовного характеру які є складовими процесу спілкування і мають вплив на його прогрес. Мовленнєві та немовленнєві результати учасника розмови можуть формуватися і розумітися дискурсивною особистістю завдяки використанню вербальних та невербальних (кінесичних, проксемічних і просодичних) елементів комунікації з відмінним рівнем комплексності, чіткості та правильності транслювання реальності, які сполучені особливими факторами їхньої взаємодії.

Однією із основних характеристик дискурсивної особистості є **соціальна роль та унікальність**. Оскільки вони впливають на людину у різних ситуаціях, коли відбувається комунікація, саме ці ролі формують будову мовлення. Кожна така соціальна роль підпадає під особливі уявлення стосовно її мови чи поведінки. А через дискурс особистість може сама вибудовувати власну унікальність, крізь яку її будуть бачити інші. Уособленням індивідуальних характеристик мовця будуть вибір потрібної лексики, швидкість висловення, метод побудови речень, тобто окремі **мовленнєві стратегії та стилі**. Як зазначалося вище, у дискурсі ми транслюємо своє бачення світу, уявлення про соціум та співпрацю. Мові особистості притаманно мати велику кількість **цінностей, ідей і переконань**, які виражаються через вибір тем, темпу бесіди, аргументацій, тональності комунікації. Неабиякий вплив також має **влада та ідеологія**, окремо від яких існування дискурсивної особистості не є можливим. Мова перетворилася на один із різновидів контролю та впливу на створення і розвиток мислення, норм поведінки чи сприйняття реальності аудиторії. За Л. В. Солощук визначаємо загалом спілкування як «єдність вербального та невербального, адже мовлення не є вільним від семантики жестів, міміки, поглядів, поз, інтонацій тощо» [25, с. 169].

Головна мета аналізу дискурсивної особистості знаходиться у розумінні того, що мова слугує не тільки засобом передачі інформації, а ще й методом транслювання особистого характеру, поведінки, емоцій, переконань чи думок. Шляхом використання **вербальних і невербальних аспектів мовлення**,

людина створює і відображує власну роль у соціумі, свої культурні цінності, особливості себе як індивідуальності. Услід за Людмилою Василівною Солощук розуміємо їхню нерозривність, адже «на вербальний компонент будь-якого усного висловлювання (ланцюжка слів, з котрих він складається) завжди і обов'язково накладається невербальний компонент» [27, с. 7].

Вербальними елементами виступають слова, фрази, сама мова, як засіб передання інформації. Це і лексичний вибір, і граматичні конструкції, які транслують повідомлення чітко та швидко, хоча інколи і помилково, що залежить від того, як вони взаємодіють із невербальними аспектами. За словами Ф. С. Бацевича: «Мовлення – основний, але не єдиний спосіб спілкування» [2, с. 58]. Невербальні елементи не пов'язані із застосуванням слів, а сприймаються завдяки різним органам чуття. Вони допомагають розпізнати та зрозуміти приховані наміри, які не часто можна вловити завдяки вербальним компонентам.

Звертаючи увагу на дослідження О. О. Селіванової, робимо висновок, що спілкування на невербальному рівні у початковій формі може бути зображене як контакт тварин, «оскільки є біологічно цілеспрямованою спільною поведінкою, спрямованою на адаптацію до середовища, телепатичним зв'язком, парамовою жестів, міміки, кінесики» [21, с. 34]. Значення таких сигналів сприймаються людиною інтуїтивно, але дозволяють більш правильно та повно розтлумачити та зреагувати на інформацію, подану адресантом. Вони – елементи комунікативного коду, які мають знакову природу і разом із засобами мовного коду слугують для створення, передавання і сприйняття повідомлень [2, с. 59].

Засоби невербального мовлення використовуються як акустично (наприклад, **проксодичні**), так і оптично (**кінетичні, проксемічні**). Проксодичні пов'язані з такою системою чуття, як слух: вони включають у себе тон і тембр голосу, спосіб артикуляції, гучність, манеру та темп мовлення. Кінетичні ж є індикатором ставлення до адресата та слугують засобом висловлення почуттів [28, с. 60]. Вони стосуються жестів, міміки, швидкоті та манери ходи, постави тіла, контакту очима. А ось проксемічні нараховують вплив території та

оточення на мовця, відстань між опонентами, їхнє просторове розміщення та наявність дистанції між співбесідниками.

Таким чином, узгодження вербальних і невербальних аспектів мовлення забезпечує дискурсивній особистості результативність комунікації. Вони гармонійно взаємодіють, підсилюючи чи доповнюючи повідомлення, допомагають уникати неправильної інтерпретації або регулювати спілкування. Для дискурсивної особистості вони є важливою складовою представлення індивідуальності, ефективної передачі потрібної інформації та впливу на інших за рахунок створення єдиного інтерактивного повідомлення.

1.3. Жіночий дискурс і феміністичні практики в медіа

Дана тема є надзвичайно важливою на тлі сучасних процесів, які відбуваються у соціальній культурі. Уявлення суспільства про гендер і рівність, формування стереотипів і поглядів підпадають під вплив медійного простору. Зараз масмедіа мають більше функціональних можливостей, тому стрімко виходять за рамки засобів комунікації, перетворюючись на категорію створення смислів і вираження ідентичностей. Окрему нішу зайняли феміністичні ЗМІ, які висвітлюють актуальні політичні, світоглядні, соціальні та культурні теми.

Жіночий дискурс був створений задля надання жінкам можливості виступити активними учасниками, а не лише об'єктами поглядів чи обговорення у соціальних процесах. Хоча довгий час медіа зображували жінку в стереотипному світлі, відповідаючи системі патріархату.

Ці кліше проявлялися у рольовому обмеженні жінки як домогосподарки, матері або сексуального об'єкта. Саме через це формувалось уявлення суспільства про те, які відмінності несе у собі гендер та які місця у житті займають люди згідно з ним. Тому у соціумі встановлювались жорсткі рамки, а можливості для самореалізації жінок звужувались.

Феміністичні практики в медіа мають за мету коригувати стереотипні уявлення і надати жінкам справедливіші положення щодо висвітлення своїх можливостей, знань і вмінь.

Перш за все вони спрямовані на **урівноваження гендерних ролей**. Ціль феміністок у цьому плані полягає не лише у представленні жінок як учасниць чоловічих професійних і громадських галузей, а ще й у розвіюванні упереджень, що стосуються жіночності. Так все більше у медіа зв'яляється прикладів зображення лідерок, науковиць, дівчат-військових.

Щоденно на екранах можна спостерігати за зображенням жінок з боку сексуальності, коли акцентується увага лише на формах тіла або зовнішньому вигляді. Феміністичні організації у медіа намагаються урізати кількість такого матеріалу і **спрямувати зосередженість глядача на внутрішні особливості** жінок, їхні професійні та громадські досягнення.

Практики у цій сфері нараховують і вплив на аспект роботи. Завдяки ним працівниць **підтримують у медійному виробництві**: журналістиці, видавництві, кіно та інших галузях. Все частіше проводиться нарахування рівної зарплатні та розгляд ширшого спектру можливостей для жінок.

Із набуттям впевненості у своїх силах і підтримки з боку соціуму, феміністичні компанії **проводять активний аналіз контенту** з боку гендерної рівності. Незалежні проекти у ЗМІ висвітлюють інформацію із альтернативної точки зору і критикують поширення стереотипів традиційними медіа.

На сьогоднішній день було створено немало повноцінних сайтів зі складною системою роботи, які надають доступ до зворотнього зв'язку і чітко визначають тематичні погляди. Наприклад, «видання про дивовижних жінок **«WoMo»**. Ресурс представлений у вигляді інтерв'ю з різними жінками, відомими чи блискучими у відмінних галузях. До того ж, на сайті можна знайти матеріали про нові напрямки в освіті, гендерну проблематику, мотивуючі новини про сучасні ініціативи у бізнесі, які покращують обізнаність про фемінізм, права жінок і проблеми, з якими вони щодня стикаються [6].

Іншим прикладом є інтернет-ресурс **«Повага. Кампанія проти сексизму»** висвітлює виявлення сексизму в ЗМІ. За словами авторів, через принизливі коментарі у бік політиків саме зі сторони гендерної приналежності, довіра і підтримка виборців втрачається. Результатом цього є невдоволеність населення

через вибір небажаного представника в правлінні. Даний сайт сприяє розширенню громадської організації «Інститут розвитку регіональної преси» в умовах ініціативи «Просування політичної участі жінок в Україні» [1].

Більш неформально виступає не глянцеве видання **«Divoche.Media»** – ресурс, який не налічує звичних статей, адже щодня десятки дівчат діляться на ньому своїми історіями та переживаннями. Завдяки йому було сформовано спільноту жінок, які діляться порадами, підтримують одна одну, сприяють поширенню феміністичних ініціатив і кампаній. На сайті можна знайти рубрику «Вісник сексизму», у якій висвітлено інформацію та новини про докази сексизму у різних суспільних сферах [2].

Незважаючи на те, що феміністичні практики у медіа зараз є досить популярними і незалежними, вони досі стикаються із певними труднощами та значними викликами. Комерційна особливість медіа залишається найосновнішою перешкодою, адже частіше за все у медіа більшої популярності набуває контент, пов'язаний із нав'язаними традиційними гендерними ролями, оскільки ЗМІ орієнтуються на масовість споживачів із метою збільшення прибутків. Тим не менш, створення електронних медіа та розвиток соціальних мереж дають феміністичним практикам ширший виток реалізації та можливість залучення більшої аудиторії. Таким чином транслювання ідей гендерної рівності у онлайні набуває нової хвилі підтримки тем, які раніше не обговорювалися та активної включеності послідовувачів.

Отже, уявлення та розуміння важливості рівноправності жінок і чоловіків підпадають під вплив ролі жіночого дискурсу в медіа. І хоча ця галузь перебуває у частковій залежності від традиційних, патріархальних стереотипів, новітні ініціативи феміністичних практик намагаються створювати сприятливі умови для зміни цієї ситуації та більшої репрезентації жіночої частини людства у різних галузях діяльності та соціальних позиціях. Саме розквіт онлайн-ЗМІ дає активісткам міцну підтримку з боку аудиторії та нові можливості у досягненні рівності й справедливості в медійному просторі.

1.4. Фемінізм в контексті сучасного телебачення та його репрезентація в серіалах

Під дією постійно змінних суспільних, культурних чи політичних моделей, нав'язані людству стереотипи безперервно набувають нових характеристик. У своїй роботі ЗМІ звертаються до використання поєднання давно сформованих і новітніх упереджень. Думки суспільства, моделі поведінки, погляди населення щоденно перетворюються на засіб впливу та контролю з боку медіа. Але застарілі цінності поступово прокладають наш шлях до деградації.

Багато країн вже дійшли висновку, що масмедіа мають велику силу, тому там нерідко проводяться моніторинги онлайн ресурсів з огляду на гендерну залученість з метою аналізу розвитку цієї сфери. У результаті дослідження було виявлено домінування певного стереотипу, а саме «жінка-домогосподарка» та «сексуальна жінка». Саме аби протистояти таким упередженням і транслювати вагомі зміни суспільства, яке на сьогодні бореться за рівність обох статей, на сучасному телебаченні все більш популярним стає тема фемінізму.

Серіали перетворилися на платформу формування свідомості соціуму та раціональних ідеалів. За наявності можливості зворотнього зв'язку на онлайн ресурсах, глядачі занурюються у питання фемінізму, проблематику гендерних зв'язків і прав жінок.

У сучасних серіалах героїнь зображують не лише як об'єкти романтизації чи другорядних персонажей. Жінки зайняли головні ролі у сюжетах як сильні та незалежні – ті, хто повністю контролюють своє життя. Зростаюча популярність таких стрічок, як «Sex Education» («Сексуальне виховання»), «Why women kill» («Чому жінки убивають»), «**The Morning Show**» («**Ранкове шоу**») відображає прогресуючий інтерес до історій, у яких розкривається питання гендерної проблематики та робиться наголос на жіночому досвіді.

Фемінізм у них не завжди можна помітити неозброєним оком. Серіали змушують глядачів аналізувати героїв, занурюватися у їхні історії чи стосунки. Наприклад, «Sex Education» розповідає не тільки про труднощі життя підлітків, але й висвітлює теми сексуальної освіти, жіночих прав, важливість розуміння

особистої унікальності. Одним із головних напрямків розвитку сюжету є зображення дівчат, які вчать відкрито говорити про свої бажання та потреби. «Why women kill» – це історія у вигляді драми-комедії про жінок у трьох різних десятиліттях. Усі вони вимушені зіштовхнутися із подружніми зрадами та боротися за власне щасливе життя. До того ж, у серіалі піднімаються теми влади, ролі гендеру у соціумі та стандартів громадян. А ось «The Morning Show» зображує реальність телебачення, конкретніше журналісток, які щодня потерпають від гендерної дискримінації, сексизму та утиску своїх прав. У серіалі порушено теми зловживання професійною позицією у компаніях та руху #MeToo, який закликає до змін у соціумі. Крім того, серіал наводить на думку переосмислення прогресу влади у бізнесі та суспільстві за рахунок зображення жінок, які відстоюють свої права і борються за можливість бути незалежними. Саме тому вибір аналізу дискурсивної особистості пав на головну героїню цієї картини Алекс Леві. Цей серіал дійсно є ключовим культурним феноменом, який висвітлює проблеми, котрі турбують суспільство сьогодення, а саме гендерні стереотипи, необхідність коригування свого відношення до певних проблем та інших людей, порядність в медіа.

Серіали, які відкрито дискутують на тему дискримінації на фоні гендеру, мають великий вплив на глядачів. Причиною цього є можливість героїнь протистояти прийнятим стереотипам і боротися за свої права, що викликає бажання аудиторії змінюватися, надихаючи їх на об'єднання і спільну працю заради досягнення мети. Жінки, які раніше займали позиції матерів або домогосподарок, зараз асоціюються із незалежними, самостійними та вольовими особистостями. Вони мають власні амбіції та не бояться кидати виклик негараздам. Героїні тепер посідають головні ролі у житті суспільства, політиці, бізнесі, науці, що має своє позитивне відображення у реальності.

Тим не менш, у сучасному світі досі зустрічається критика на рахунок того, яким чином демонструється фемінізм у серіалах. Однією із важливих причин цього є проблема зображення його як «руху еліти», котрий охоплює багатих або успішних жінок, переважно білих та гетеросексуальних. Через це велика частина

уваги зсувається якнайдалі від труднощів, з якими стикаються представниці інших верств соціуму, раси або країн. Критики акцентуються на тому, що таким чином не враховується дійсна різноманітність досвіду широкого кола жінок, адже основний акцент робився на «привілейованих».

До того ж, продюсери деяких картин у гонитві за зображенням феміністичних ідей, намагаються використовувати стереотипних чоловічих персонажів, через що показують їх у цілком негативному світлі. Саме через це в аудиторії можуть виникати сумніви з приводу підтримання фемінізму як руху за рівні права для усіх, незалежно від гендеру, а не лише жінок.

На нашу думку, найголовнішою проблемою залишається те, що у деяких серіалах фемінізм може зображуватися як модний тренд, а не ґрунтовний світогляд. Автори не проводять цілісний аналіз важливих питань гендерної нерівності, а основні ідеї руху демонструються легковажно. Наприклад, деколи концепт «girl power» чи «жінки-керівниці» просуваються поверхнево, не звертаючи уваги на саму організацію влади та патріархальну складову, які зумовлюють виникнення цих труднощів.

Таким чином, сучасне телебачення продовжує займатися розвитком та підтримкою феміністичного руху, який став головним засобом для формування дискусій щодо основних моментів гендерної рівності. За рахунок створених сильних, амбіційних персонажок, серіали уможливають зміну розуміння гендерних ролей, спонукають до боротьби за свої права, пробуджують активніше обговорення проблем сучасного суспільства. Вони поглиблюють знання жінок про власні сили та удосконалюють концепцію жіночої незалежності. Все ж, для досягнення повноцінного представлення фемінізму на екранах, телебаченню ще є над чим працювати. Але воно вже слугує вагомим засобом для поширення поглядів гендерної рівності та стремління до позитивних змін у суспільстві.

Висновки до розділу 1

1. Головна мета сучасного інформаційного простору – досягти якнайкращого розуміння між мовцем і слухачем. Поняття «дискурсу» виникло,

коли під час аналізу впливу мовного фактору на реципієнта, учені почали звертати увагу на зовнішні чинники, які мали вплив на процес мовлення та розуміння почутого, але не стосувалися самої мовної структури. Дискурс – це дія, перетік живої комунікації. Його основу складає текст, який включає в себе екстралінгвальні (психологічний, соціальний, культурний) чинники. Дискурсивний аналіз виступає за виявлення загальної сукупності вербальних (лексика, стиль, формат) та невербальних (жести, міміка, хода, навколишнє середовище) чинників, які впливають на коректність розуміння почутого. Дискурс є не лише кінцевим результатом мовлення, а ще й стосується самого процесу, під час якого формується фінальний продукт. Це система мовних знаків, мета якої передати інформацію так, щоб її сприйняли та зрозуміли правильно.

2. Одне із завдань при аналізі дискурсу – дослідити самих мовців, детально розібрати їхні характеристики та дії. Дискурсивна особистість є суб'єктом мовленнєвої діяльності, який безпосередньо веде розмову. На її мовну поведінку впливають соціальні, культурні та психологічні обставини, у яких походить спілкування. До соціальних факторів належить соціальний статус людини та приналежність до певних суспільних груп. Культурні включають у себе прояви цінностей і традицій, разом зі слідуванням мовленнєвим нормам чи правилам етикету. А ось психологічні чинники нараховують особистісні та когнітивні характеристики.

Враховуючи висловлювання чи поведінку дискурсивної особистості, створюється суспільна думка, формується потрібна їй реальність, що може визначати приклад для подальших дій наступників. У різних видах дискурсу людина змінює концепцію своїх вчинків чи манеру вираження бажаних думок. Характеристиками дискурсивної особистості є її соціальна роль та унікальність, використання мовленнєвих стратегій та стилей, наявність цінностей, ідей та переконань, а також залученість у владу чи ідеологію.

Правильність сприйняття почутого залежить від коректного аналізу співрозмовників вербальних і невербальних аспектів мовлення одне одного.

Вербальні елементи стосуються слів, речень, фраз, самої мови як засобу передачі інформації. Саме вони можуть сприйматися помилково, якщо неправильно інтерпретувати невербальні аспекти, що їх супроводжують. Останні діляться на проксодичні (тон і тембр голосу, спосіб артикуляції, гучність, манера та темп мовлення), кінетичні (жести, міміка, швидкість і манера ходи, постава тіла, контакт очима) та проксемічні (вплив території та оточення на мовця, відстань між опонентами, їхнє просторове розміщення та наявність дистанції між співбесідниками). Гармонійне узгодження вербальних і невербальних аспектів мовлення важливе для підсилення чи доповнення повідомлення, уникання неправильного тлумачення сказаного та регулювання комунікації.

3. Тема жіночого дискурсу активно розповсюджується медіа, адже саме вони формують уявлення суспільства про гендерну рівність, створюють стереотипи і виступають засобом вираження ідентичності. За мету було взято надання жінкам можливості виступати учасниками, а не предметами обговорення, а також протистояння стереотипним уявленням про жінок як про домогосподарок, матерів, сексуальних об'єктів.

Феміністичні практики в медіа спрямовують свій вплив на урівноваження гендерних ролей, перенесення акценту уваги на внутрішні особливості жінки, підтримання потребуючих у медійному виробництві, проведення активного аналізу контенту про гендерну рівність тощо. Онлайн ресурси відрізняються одне від одного структурою, манерою подачі інформації, зосередженістю на відмінних темах, але мета усіх залишається єдиною – дозволити і навчити жінок почуватися вільно і незалежно. Серед сайтів феміністичного напрямлення в Україні популярними є «WoMo», «Повага. Кампанія проти сексизму», «Divoche.Media».

Тим не менш, навіть не зважаючи на шалений розвиток і популярність феміністичних практик у медіа, кампанії досі стикаються із проблемою комерційної особливості ЗМІ. Але розширення залученості онлайн ресурсів надає міцну підтримку з боку аудиторії та нові можливості у досягненні рівності в цій сфері.

4. Тема фемінізму набуває своєї популярності за рахунок бажання аудиторії боротися за гендерну рівність та протистояти старим стереотипам про одноманітність і применшеність ролі жінки у світі. Платформою для вираження своїх думок і позицій, формування свідомості соціуму, виступають серіали сучасного кінематографу. Саме у них жінок зображують як незалежних, амбівітних, вольових особистостей.

Кожен серіал має за мету висвітлити важливі проблеми людства у власній манері: чи то у вигляді повчальних історій, чи то драми-комедії. Вибір нашого дослідження пав на серіал «Ранкове шоу» («The Morning Show»), що показує реальне життя тележурналісток, які щодня потерпають від гендерної дискримінації, сексизму та утиску своїх прав.

Кінематограф має великий вплив на суспільство, адже воно дозволяє глядачам побачити наочно приклад героїнь, котрі протистоять стереотипам, борються за свою незалежність і кидають виклик труднощам. А залученість аудиторії у процес дискусій дозволяє людям відчувати свою приналежність до процесу творення нового справедливого світу.

Серед основних причин для критики транслявання фемінізму в серіалах знаходимо зображення його як руху лише «привілейованих» жінок, через що не враховуються проблеми представниць різних класів, раси та країн; нездорову ідеалізацію ідей активістів, коли чоловіки постають виключно у негативному стереотипному світлі; та перетворення цього змістовного світогляду на модний тренд, у якому головні концепти подаються поверхнево. Тобто для результативного зображення фемінізму на екранах, медіа простору ще є на що звернути увагу, проте вже зараз воно займає позицію інструменту для поширення поглядів гендерної рівності та стремління до позитивних змін у суспільстві.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДИСКУРСИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ ТЕЛЕВЕДУЧОЇ В СЕРІАЛІ «РАНКОВЕ ШОУ»

2.1. Загальна характеристика серіалу «Ранкове шоу»

Із кожним роком все частіше увага режисерів та сценаристів звертається до індустрії журналістики. Здавалось би, те, з чим людство стикається щодня, насправді приховане за сімома замками. Не так то просто потрапити у світ новин і дізнатися, як працює налагоджений механізм бодай одного журналу чи газети.

Саме серіал «Ранкове шоу» прочиняє нам двері до телебачення і дає можливість зазирнути за лаштунки каналу. Цитуючи коментарі, це «шоу в шоу», в якому висвітлюються як і важливі події сьогодення, так і особисте життя співробітників.

Та хоч як би не перепліталися поворотні лінії сюжету, головна ідея полягає у зображенні протистояння телеведучої проти сексуальних домагань на роботі. Серіал знятий за мотивами біографії Гретхен Карлсон, американської журналістки та письменниці, яка звернулася до суду з заявою проти колишнього керівника «Fox News» та генерального директора Роджера Ейлса. Її вчинок допоміг багатьом жінкам публічно визнати те, що вони також зазнали харасменту від цього чоловіка. У результаті його було звільнено.

Базуючись на цих фактах, перший сезон серіалу побудований навколо Алекс Леві та Мітча Кеслера, пари телеведучих, які розвивали «Ранкове шоу» протягом 15-и років від початку його створення до становлення одним із найуспішніших телевізійних передач. Проти чоловіка висунули звинувачення у сексуальних домаганнях, змусивши його піти у відставку, проте директори каналу мали на меті звільнити їх обох. Сюжет обертається навколо появи нової співведучої Алекс, намаганні останньої залишитися головним обличчям шоу та прагненням усіх і кожного приховати своє особисте життя. Та хіба ж це так просто, якщо ти працюєш на одному з найбільших і найпрестижніших каналів США?

За, здавалось би, таким звичайним і клішованим сюжетом ховається висвітлення однієї з найголовніших проблем сучасного світу у реальному часі. Мова йдеться про боротьбу жінок проти патріархату. Важливо розуміти, що саме ця тема червоною ниткою простягається крізь кожную серію впродовж усіх трьох сезонів.

За підрахунками «Ранкове шоу» – це один з найдорожчих телевізійних сералів за останній час. Але допоки люди готові витратити кошти на створення продукції, яка приверне увагу до нагальних проблем сьогодення, в світі буде існувати надія на те, що боротьба за це не даремна.

Хоча в серіалі доволі багато героїв, кожному з яких приділено немало уваги, головне місце займають дві жінки: Алекс Леві та Бредлі Джексон. Їхня схожість проявляється у спільному бажанні бути найкращою на каналі та освітлювати найбільш сенсаційні новини.

Із першої ж її появи на екрані Бредлі здається відчайдушною до кінчиків нігтів журналісткою з маленького містечка. Вона поринає з головою у сюжети і часто не втримує язика за зубами, навіть під час прямого ефіру. Вона енергійна, прямо виступає проти несправедливості, діє спонтанно та висловлюється різко. Жінка має проблемне минуле, через що її успішне теперішнє життя насправді під загрозою руйнування. Проте це не заважає їй звертати увагу глядачів до соціальної несправедливості, виступати проти нерівності статей та корпоративних сексуальних домагань, заслужити довіру аудиторії, а потім отримати власне вечірнє шоу. Кожне її рішення та дію можна передбачити, вона взірець амбіційної журналістки, яка лише щойно потрапила у вир великого каналу і намагається змінити все на краще.

Більший інтерес для дослідження представляє її співведуча Алекс. Досвідчена рибка в сфері новин, вона опиняється на межі звільнення після скандалу з її колишнім напарником. Вона впевнена і рішуча, завжди прагне контролювати роботу всього шоу. З метою зберегти обличчя та позицію на каналі, жінка проявляє неабиякий егоїзм та готовність використовувати людей у своїх цілях. Вона рідко говорить щось, попередньо це не обдумавши. Лише з

плином часу ми починаємо спостерігати, як у ній проявляються сумніви, страхи, слабкості. Можна побачити, як і коли вона обирає кар'єру та суспільне визнання або ж стосунки та власний спокій. Складно балансувати між бажанням бути сильною та незалежною від чоловіків і необхідністю бути людиною зі своїми слабкостями та емоціями. Алекс – саме той персонаж, чиї дії не з'являються у голові глядачів до того, як вона їх зробить. Вона тримає у напрузі, розчаровує в одну мить і захоплює в іншу. Ось чому складніше, але набагато цікавіше детально розібрати образ і мовлення саме цієї героїні не лише як журналістки, а ще й як феміністки.

2.2. Аналіз вербальних аспектів мовлення головної героїні

Алекс Леві, віддавши 15 років життя «Ранковому шоу», зображує приклад досвідченої ведучої, яка знає, як слідувати вимогам журналістики і звикла залежати від думки аудиторії. Вона цінує свій образ і позицію у світі, тому часто говорить лише те, що хоче почути суспільство. Кожне її слово виважене і обдумане, вона не дозволяє собі бути Бредлі – ділитися небажаним під дією емоцій.

Усі новини вона подає об'єктивно, навіть якщо до того переживала сильний стрес. Беземоційність проявляється і в спілкуванні з чоловіками. Вона втомилась підкорятися і прагне здобути незалежність своєї ролі на цілому каналі. Вперше таке її протистояння спостерігається у розмові з директорами UBA, коли після звільнення Мітча вона перша повідомляє їм, що необхідно обговорити кандидатуру нового співведучого, але вона сама звернеться до глядачів від свого імені з цією новиною.

(1) *We can discuss who we're gonna be putting in Mitch's chair ... today. But I am addressing American up top on my own. I don't want anyone sitting in Mitch's chair. **Not anyone.** That's mine.* [3, 1 серія, 00.11.00 – 00.11.16].

У її словах проявляється твердість, навіть її керівникам важко щось заперечити. А наявність скорочення «**gonna**» та неповного речення «**Not anyone.**», що являються прикладами розмовної англійської, наштовхують на

думку про те, що Алекс вже на початку серіалу ставить себе на один рівень із директорами і не вважає за потрібне дотримуватися офіційного мовлення з вищими чинами.

Вперше відчуті інші емоції у її голосі нам вдається коли вона повідомляє глядачам про звільнення Мітча.

(2) *First and foremost, **I want to offer our sympathy and support to the women.** We are devastated that this happened on our watch, and our hearts are with you. And to you at home, I understand how you must be feeling because I and the whole team here at The Morning Show are feeling the same way. **Shock, disappointment, disbelief.** And while I don't know the details of the allegations, I understand that they were serious and that **keeping Mitch on was not an option.** We know he was part of the family, of your families. We will all miss that person. But there are consequences in life. As a woman, I can say there often aren't enough of them.* [там само, 00.18.12 – 00.19.09].

Перш за все ведуча висловлює співчуття і виражає підтримку жертвам: «**I want to offer our sympathy and support to the women**». Свої емоції вона яскраво описує синонімічними іменниками «**shock, disappointment, disbelief**». Саме вони виражають її стан сильного емоційного потрясіння. Вона визнає, що працювати надалі разом із кривдником неприпустимо. Фраза «**keeping Mitch on was not an option**» показує, що таке рішення навіть не розглядалося як можливе. І нехай за ці 15 років він став дійсно важливою складовою гарних ранків усіх американців, кожна дія повинна мати свій наслідок. У цей момент у ній бореться любов до Мітча, адже він справді був її найкращим другом, про що вона неодноразово повідомляє під час різних інтерв'ю, разом із моральними переконаннями, порушити які їй не дозволяє совість та намір захищати інтереси жінок у світі.

Не менш важливу роль для Алекс відіграє виконавчий продюсер «Ранкового шоу» Чарлі Блек на прізвище Чіп. Будучи поки лише ведучою, героїня не стримує себе у висловленнях до нього. Вона впевнено вказує йому на помилки і ставить на місце.

(3) Alex: *I **wanna** know every idea of who they're going after for that chair. We're precarious enough in that ratings.*

Chip: *Okay. I understand.*

Alex: ***Well, you better**, because this is all your fault. You are the EP. The show is slipping on your watch.*

Chip: *You know I don't control everything, Alex.*

Alex: *Well, you're supposed to. That's your job.* [там само, 00.26.28 – 00.26.48].

На кожне його виправдання у неї вже заготовлена відповідь. Вона розуміє, що після звільнення Мітча з гучним скандалом, репутація каналу під величезною загрозою, тому Алекс у пориві злості не добирає слова і не думає про наслідки такого ставлення до людей, що її оточують. У її лексиці знову натрапляємо на скорочення слів «**wanna**»; вставне «**well**» в цьому контексті наштовхує на думку про те, що її слова є очевидними і мали бути зрозумілими до озвучення, а фраза «**you better**» заохочує Чіпа скоріше приймати рішення та змінювати ситуацію аби уникнути негативних наслідків. А от вислів «**The show is slipping on your watch**» вживається тут метафорично, підкреслюючи те, що зараз «Ранкове шоу» перебуває у занепаді, погіршуючись під керівництвом виконавчого продюсера.

Така ж сама її позиція прослідковується і в наступній серії, коли Алекс розуміє, що контракт із нею перепідписувати не планують. Вона прямо говорить про її підозри Чіпу і змушує його пообіцяти продовжити їхню співпрацю.

(4) *The Mitch's day – they're over, all right? **I would like hands-on control from this point on.** I want cohost approval. **Otherwise, I'm not going on the air.*** [там само, 2 серія, 00.21.28 – 00.21.38].

До прямого ефіру залишаються лічені секунди і Алекс використовує це, щоб поставити виконавчого продюсера у безвихідне становище. Тут жінка вперше озвучує ідею того, що вона хоче не просто залишитися у ролі телеведучої, але й отримати контроль над самим процесом створення шоу: «**I would like hands-on control from this point on**». Вона вимагає безпосереднього управління, керування каналом, а не лише виконання своєї роботи як ведучої.

«**Otherwise, I'm not going on the air**» – або із нею належним чином перепідписують контракт, або вона не виходить у прямий ефір – такий ультиматум звучить із її вуст. Єдина, на кому у той час тримається увесь канал – це Алекс, тому чудово розуміючи свою владу над ситуацією, жінка отримує бажану обіцянку і повертається на робоче місце за секунду до початку ефіру.

Вона постає самовпевненою людиною, яка часто ставить себе вище за оточуючих. Але ж інших шляхів досягти своїх цілей у шоу-бізнесі не існує, чи не так? Зазирнути за її холодний образ можна лише коли вона знаходиться разом зі своєю сім'єю: чоловіком, з яким вони на межі розлучення, і донькою. Під час поїздки у таксі на івент з приводу нагородження найкращих журналістів, вони бачать її знервованість і емоційну нестабільність, тому чоловік пропонує Алекс повідомити, що вона отруїлась, на що жінка відповідає:

(5) *I cannot do that. **Everyone in there will know that I'm lying, that I'm uncomfortable and afraid.** ... They think they know everything. **Half of them hate me because I'm too successful**, and the other half hate me because, I don't know, their hearts are at home in a freaking jar!* [там само, 00.41.28 – 00.41.48].

Вперше в цей момент Алекс визнає, що вона почувається ніяково, вона налякана: «**Everyone in there will know that I'm lying, that I'm uncomfortable and afraid**». Жінка боїться осуду аудиторії, косих поглядів колег і того, що її власне майбутнє вже не таке безхмарне через ослаблену позицію на каналі. Репліка «**half of them hate me because I'm too successful**» якнайкраще описує життя сучасної жінки, яка має відоме ім'я. Люди ненавидять героїню через талант, вдачу, сильний характер, успіх. Надто у серіалі це стосується чоловіків, які не розуміють спроможність жінки мати вищу посаду чи більший авторитет за них.

Знову ж таки, отримуючи свою премію, Алекс перш за все починає промову з того, що згадує усіх постраждалих від сексуальних домагань та висловлює їм підтримку.

(6) *But first, I want to take this opportunity to apologise to all the women who were victimised at The Morning Show. **I am so deeply sorry that we did not see what***

was happening, and truth be told, it feels a bit strange to be accepting an award for leadership in journalism when apparently this was going on right under our noses. To that end, I would like to dedicate this award to those women. And secondly, this is gonna be a new era for The Morning Show and for women, for all women, and unheard voices. Things are going to be quite different from now on. [там само, 00.52.47 – 00.53.45].

Вона відкрито визнає необачність, допущену усім каналом і засуджує загальну легковажність працівників: «**I am so deeply sorry that we did not see what was happening**». Алекс присвячує свою нагороду жертвам і метафорично називає постраждалих «**unheard voices**». Страшно уявити, скільки людей зазнали сексуальних домагань на роботі і не могли поділитися цим навіть зі своїми близькими. Єдиний раз вона вживає скорочення слів «**gonna be**», хоча упродовж своєї промови телеведуча уникає винятково розмовних виразів, щоб кожне речення було інтерпретоване безпомилково. Її завдання – чітко дати зрозуміти слухачам, що віднині для жінок на каналі починається новий період, під час якого вони візьмуть все під свій контроль.

На початку третьої серії ми чуємо від Алекс ще одну фразу, яка має своє відображення у реальному житті.

(7) Sometimes women can't ask for control. So they have to take it, okay? I want you to remember that. [там само, 3 серія, 00.09.00 – 00.09.06]

Такими словами звертається журналістка до своєї доньки, коли остання лякається агресивної поведінки матері у таксі дорогою додому. Риторичним запитанням «**okay?**» вона очікує від дівчини підтвердження розуміння її позиції та згоду з нею. А «**I want you to remember that**» – фраза, якою жінка просить доньку звернути особливу увагу на те, що вона каже, адже їй довелося здолати багато перешкод, щоб повністю досягнути значення цих слів.

На нагородженні Алекс неочікувано назвала Бредлі Джексон своєю новою співведучою, чим пішла наперекір директорам каналу, які тепер не могли її звільнити. Вона злиться, адже не помилялася у підозрах щодо небажання керівників підписувати з нею контракт, тому вигадує єдиний спосіб залишитися

на своєму місці. Жінки не просять дати їм більше свободи, отримати більше контролю, тим паче у чоловіків. На самій підсвідомості відчувається, що на будь-яке таке прохання вже заготовлена заперечна відповідь.

Саме тому вона вирішує взяти інтерв'ю у однієї із жертв Мітча. Алекс уважно ставиться до цієї теми, ба більше до проблем сексуальних домагань, тому збирається присвятити цьому свої майбутні випуски:

(8) *There is no way that Ashley [the victim] is on my one freacking segment ... It is completely disrespectful to the seriousness of the subject.* [там само, 00.43.54 – 00.44.02].

Вона злиться, що на інтерв'ю заготовлений лише один випуск, вважаючи, що це цілковита неповага до усієї серйозності піднятої теми: «**It is completely disrespectful to the seriousness of the subject**». Тому Алекс вирішує приділяти належну увагу та достатньо ефірного часу постраждалим («**There is no way that Ashley [the victim] is on my one freacking segment**»), засудженню харасменту та важливості не закривати на це очі, а постійно підтримувати значущість обговорення цієї пухлини на тілі людства.

Тим не менш, рішення про її звільнення вже прийняте і директори каналу раді повідомити усім про цю новину. Проте Алекс знову вдягає маску холодної і владної жінки:

(9) *The part of you guys never seem to realise is that you don't have the power anymore. The news decision is held up by my show. And the only thing keeping us afloat is me. **Because guess what. America loves me.** ... I don't need to justify anything. You all are so convinced that you are the rightful owner of all of the power that it doesn't even occur to you that someone else could be in the driver's seat. **And so, we have to just gingerly step around your male egos in order to not burst this precious little bubble. Well, surprise! I'm bursting it. We are doing this my way.*** [там само, 00.16.53 – 00.18.03].

Вислів «**the only thing keeping us afloat is me**» вживається метафорично і не дарма, адже ведуча чудово розуміє, що зараз успіх і подальша доля цілого каналу залежить саме від неї та її шоу. Лише завдяки Алекс «усе тримається на

плаву». «**Because guess what. America loves me.**» виражає напрочуд впевнений тон та підкреслює віру жінки у свою популярність і незамінність. За 15 років праці на телебаченні вона стала прикладом наслідування, а тисячі американців жадають мати її життя. Піде вона – і глядачі підуть за нею. «**And so, we have to just gingerly step around your male egos in order to not burst this precious little bubble**», – акцентує увагу Алекс на тому, що задіти чоловіче его неймовірно легко, адже вони надзвичайно чутливі до критики або раптових змін, саме тому постійно перебувають у ілюзії, не маючи бажання зустрітися з реальністю. А фразою «**Well, surprise! I'm bursting it. We are doing this my way**» вона підкреслює, що має намір порушити їхній комфорт та взяти керування ситуацією на себе.

Таку ж саму думку вона намагається донести і до колег. Те, що Алекс назвала Бредлі новою співведучою, жінка аргументує тим, що краще за інших знає, що шоу потребує перезапуску, феміністичної точки зору.

(10) ***I know what the show needs. You know, a fast, fresh start. Feminist slant. And it couldn't happen faster in my opinion. And Bradley came through like a superstar.*** [там само, 5 серія, 00.33.52 – 00.34.03].

Ідея того, щоб матеріали шоу та праця каналу відтепер починалася з акцентом на права жінок, рівність та справедливість, активно розповсюджується між працівниками. Але і тут у ставленні до оточуючих Алекс виступає досить самовпевнено: «**I know what the show needs**». Вона не прислухається до порад і хоча погоджується із тим, що всі працівники рівноправні, ми розуміємо, вона знає, що її позиція на каналі цінніша за інших.

Вперше позитивні та ніжні емоції, окрім як до родини, Алекс починає проявляти до Бредлі. Вона не звикла ділитися особистим, але у приватній розмові зі співведучою, головна героїня розкривається і згадуючи про шлюб, зізнається, що вона не проти одруження. Не оминаючи патріархат на роботі, Алекс продовжує вважати чоловіка-партнера, як рівного їй.

(11) *Bradley: **Marriage is a way too big of a leap for me.***

*Alex: **That's a shame.***

Bradley: *You think so? You're so a fan?*

Alex: *Yeah. I am. I think it's- I think **it's conceptually lovely**. I think **partnership is beautiful**, you know, in whatever form it comes or even, you know, however long it lasts.* [там само, 9 серія, 00.07.52 – 00.08.22].

Фразою «**it's conceptually lovely**» вона визнає, що вважає шлюб непоганим з точки зору його задуму. Вона виражає своє позитивне ставлення до чоловіків як партнерів: «**I think partnership is beautiful**», зазначає про важливість таких стосунків не лише у романтичному плані: «**in whatever form it comes**» та підкреслює значущість цінності такого союзу, навіть якщо він короткотривалий: «**even, you know, however long it lasts**». Розмовного тону додає вираз «**you know**», коли вона робить спроби встановити зв'язок із співбесідником, акцентуючи увагу на тому, що її слова виступають як щось вельми зрозуміле. Саме у цей момент здається, що все ж Алекс не є тою журналісткою, яка занурилась з головою у роботу, намагаючись побудувати кар'єру міцнішу за власне особисте життя. Проте контракт про розірвання шлюбу майже підписаний і мрії про щасливе подружжя так і залишаються мріями.

Чи готова справжня журналістка жертвувати довірою близьких людей і замить перетворитися із друга на ворога? Так. І Алекс Леві вкотре переступає через себе і в розмові з Мітчем ненапряму погрожує йому:

(12) *We went out for drinks, and then more drinks. And I just remember trying to get back to my hotel room. And then I woke up in a bed that wasn't my own. And I was in your bed. **And I don't fully remember how I got there.*** [там само, 00.48.35 – 00.49.09].

Вона згадує один невдалий сюжет і злість Мітча через те, що вона «**was eating into his segment**». Її слова «**And I don't fully remember how I got there**» натякають на можливість колишнього напарника скористатися її слабкістю і нетверезим станом, хоча насправді вони дійсно були близькими друзями. Але її мета – змусити чоловіка не давати інтерв'ю Бредлі, в якому він теоретично міг би розповісти подробиці їхнього життя. Алекс жертвує крихтами їхньої дружби, бо так і роблять люди, які хочуть зберегти і не заплямувати свій образ.

Без гарного образу у світі журналістики немає довіри аудиторії. А без цього не існує можливості продовжувати нести у світ правдиві новини і привертати увагу до нагальних проблем людства. Головна героїня серіалу чудово це розуміє, тому ніщо не може її зупинити.

І лише в останній серії першого сезону ми нарешті можемо побачити Алекс-людину, яка пробила ся крізь образ жорсткої та самовпевненої журналістки. Вона прямо під час прямого ефіру вирішує розповісти Америці про президента компанії UBA, який змушував жінок, які прийшли до нього зі скаргами, мовчати про сексуальні домагання:

(13) *I'm not gonna lie to you anymore. None of us are gonna lie to you anymore. Because I'm as culpable as anyone in term BSs of not calling out or helping to end the sexual misconduct that goes on in this freaking building.* [там само, 10 серія, 01.02.28 – 01.02.36]

... And Fred Micklen dictated a culture of fear and silence and paranoia and pain. And it permeated everything, including The Morning Show. I saw it. I saw how it affected the women, and I never stopped it... And I know it's not enough, but I apologise to many people. [там само, 01.03.05 – 01.03.41]

... As many Fred Micklens are out there, there are billions more people like me, and like Bradley, and like you.

Bradley: *So get loud.* [там само, 01.04.14 – 01.04.24]

Тут порівнянням «**I'm as culpable as anyone**» Алекс визнає свою відповідальність на рівних із усіма іншими працівниками каналу. Вона акцентує увагу саме на тому, що не висловлювалася відкрито та не допомагала у спробах зупинити випадки насильства: «**not calling out or helping to end the sexual misconduct; I saw how it affected the women, and I never stopped it**». Жінка критично оцінює свої помилки та усвідомлює власну роль у бездіяльності. Останньою фразою «**As many Fred Micklens are out there, there are billions more people like me, and like Bradley, and like you**» вона має на увазі, що у світі існує багато людей з таким характером та неправомірними діями, як у президента

їхньої компанії, але також є не менше тих, хто бореться проти нерівноправності та всюдозволеності перших.

Саме тому аналізувати слова та дії Алекс як журналістки набагато складніше у порівнянні з її співведучою. В один момент жінка готова використати малознайому Бредлі чи давнього друга Мітча у своїх цілях, але потім одразу ж вона ніби перемикається і рішуче ставить свою кар'єру під удар, висувуючи звинувачення проти президента компанії. Головне, що залишається незмінним у її діях – журналістка не відступає від принципу доносити Америці правду та тримати на слуху проблему харасменту.

Важливо розуміти, що досі Алекс Леві не вважає, що робить щось надважливе для глядачів. Вона не вірить, що стала лідером думок і завоювала авторитет як феміністка. І коли її просять висвітлювати дебати, говорячи, що вона має зв'язок з усіма жінками їхньої країни, журналістка каже:

(14) *I'm not... I'm not quite sure that that's true.* [4, 4 серія, 00.51.03 – 00.51.06].

На що голова UBA news відповідає, що вона справді багато значить для глядачів як лідер, як феміністка. У один момент із владної та беземоційної людини головна героїня постає вразливою, стурбованою жінкою, яка все ще потребує підтвердження своєї важливості та правильності своїх дій від головних суддів свого життя – своєї аудиторії.

Останні роки її життя оберталися лише навколо «Ранкового шоу», новин, каналу, безкінечних спроб досягти більшого і отримати жадану любов глядачів:

(15) ***Some people are just never satisfied. And by satisfied I mean fulfilled. I include myself in that group. You should ... always be striving for more. You should always strive to get to that next ring of a ladder. Should always just keep wanting more. But if you just spend all of your time wanting more, striving for more, you don't spend any of your time living.*** [там само, 9 серія, 00.41.10 – 00.42.52].

Нарешті ми знову бачимо, як у Алекс бруньками пробиваються емоції навіть коли вона не наодинці із собою. Жінка визнає, що відноситься до тих людей, яким завжди чогось недостатньо: «**Some people are just never satisfied. I**

include myself in that group». Вона пропускає життя у вічній гонитві за визнанням та не може отримати бажане сімейне та особисте щастя через згаяні роки будування кар'єри: **«But if you just spend all of your time wanting more, striving for more, you don't spend any of your time living»**. Словами **«You should ... always be striving for more; Should always just keep wanting more»** вона акцентує увагу на безперервності того, що завжди потрібно докладати великих зусиль, хотіти більшого та боротися за досягнення бажаного чи поліпшення свого розвитку.

Ще більше зміни у відношення Алекс до себе самої та до близького оточення вносить епідемія коронавірусу. Вона вимушена боротися із хворобою наодинці, але на її порозі з'являється Чіп, щоб провести прямий ефір у її вітальні для шоу, говорячи, що він також заражений. Разом вони створюють чудове шоу, де героїня розкриває усю душу своїй аудиторії:

(16) *I just had the audacity to wanna be on TV and try to entertain and inform you. ... So stupid. I didn't realise when I made that choice that the thing people would find most entertaining is not even the thing that I'm good at. ... I'm done apologising for myself. **Either get on the Alex Levy train, or just stay at the station.*** [там само, 10 серія, 00.54.23 – 00.55.22].

Фразою **«Either get on the Alex Levy train, or just stay at the station»** журналістка дає глядачам вибір: або підтримати її дії та рішення, приєднатися до ідей, які вона транслює світові, або залишитися осторонь на початку нового етапу у її житті. Бо вона на порозі періоду змін цілого каналу на краще. Сам же цей вислів має пряме відношення до американської культури, адже ця нація часто використовує метафори, пов'язані із потягами, коли потрібно прийняти рішення чи брати участь у чомусь, чи залишити цю справу.

(17) *I'm looking inward and asking myself who is that I actually wanna be? And then I'm looking in the mirror, and I'm asking if that's actually who I am. ... **The world's never gonna be finished piling on. Shit's always gonna be coming at you.***

You've all meant a lot to me over these years, and I wanna thank you for that from the bottom of my heart. So stay safe and stay sane. [там само, 00.59.11 – 01.00.27].

Цікаво, що Алекс відкрито дякує своїм глядачам і каже, що вони багато значать для неї: **«You've all meant a lot to me over these years, and I wanna thank you for that»**. Вона напрочуд відверта і не приховує, що ці почуття зародились у самому центрі її серця, що натякає на щирість мовця: **«from the bottom of my heart»**. Вона не самотня, хоча насправді відчувається такою і через це страждає, заплутавшись у тому, хто вона і ким хоче бути: **«I'm looking inward and asking myself who is that I actually wanna be?»**. Фразою ж **«Shit's always gonna be coming at you»** Алекс наголошує, що життя завжди буде приносити труднощі, адже світ знаходиться у неперервному русі (**«The world's never gonna be finished»**), через що проблеми продовжуватимуть накопичуватися подібно до величезної купи (**«piling on»**).

Поступово у серіалі піднімається тема расової дискримінації. Було оприлюднено повідомлення голови правління UBA, у якому вона обурливо відзивається про темношкіру співробітницю каналу. Алекс робить усе можливе, щоб донести до неї неприпустимість таких висловлювань та пояснює, що головна проблема приховується не саме в е-мейлі, а і в нерівній оплаті праці людей різних рас.

(18) *Cybil, it's so much more than one email. You paid a Black woman less than a white woman for the exact same job. And I understand that you don't think that this is reflective of who you are, but this is a chance to own it, and you're gonna redefine it.* [5, 3 серія, 00.37.21 – 00.00.37.40].

Здається, ніби вона все ще вірить у те, що люди змінюються. Одразу ж на каналі готується і випускається сюжет про расові проблеми у корпоративній Америці. А Алекс обіцяє голові правління шанс на переосмислення своїх слів та дій: **«but this is a chance to own it, and you're gonna redefine it»**. Адже саме вони визначають, хто ми є насправді. Головна героїня знає, як важливо вчиняти правильно і своїм прикладом закликати глядачів робити те саме.

Тим не менш, не завжди її аудиторія підтримує саму Алекс. Проводячи час у парку атракціонів, її впізнає один із працівників і зривається на жінку, лаючи за її поведінку. На що вона реагує спокійно, звикнувши за стільки років у журналістиці до проявів різних емоцій від населення:

(19) ***It gets to me all the time.** ... Strangers take a lot of shit out on me. Whatever they can't say to their girlfriends or their wives, I'm the free punching bag. It's okay. It's part of the job.* [там само, 4 серія, 00.41.47 – 00.42.11].

«**It gets to me all the time**» невимушено пояснює Алекс. Вона визнає себе «дівчинкою для биття»: «**I'm the free punching bag**», приймаючи той факт, що люди часто зганяють на ній власну злість чи розчарування, якими не можуть нашкодити своїм близьким людям: «**It's okay. It's part of the job**». На жаль, у гонитві за такою бажаною повагою від глядачів, головна героїня часто натикається на зневагу і ненависть. Проте бути журналісткою вельми непросто. Але вона призвичаїлася до кардинально різного ставлення населення до себе, свідомо розуміючи усі наслідки своєї роботи.

Ще однією важливою темою, яка підіймається у серіалі, є новина про рішення американського суду щодо заборони абортів. Про це журналісти дізнаються на вечірці і Алекс залишає колег, аби почати готувати сюжет. Разом з нею йде її продюсер Чіп, який знову готовий допомагати навіть без прохання про це.

(20) Chip: *Look, I'm gonna sit with the editors, work up a video, history of the court on abortion. I say we run it first thing tomorrow morning, yeah?*

Alex: *And can you please pull the clip from RBG's confirmation hearing? It is essential that women be–*

Chip: *That women be the decision-maker.* [там само, 7 серія, 00.49.54 – 00.50.08].

Словами «**I say we run it ... tomorrow morning**» Алекс пропонує свою ідею зпустити сюжет одразу ж завтра вранці. Це має відбутися якомога раніше: «**first thing**», адже новина потребує негайного розголосу. Тут знову натрапляємо на розмовне риторичне питання «**yeah?**», яке очікує на підтвердження та зображує

неформальність розмови. Вони закінчують речення одне за одним і обидва акцентують увагу на тому, що саме жінки мають приймати остаточне рішення стосовно свого тіла та репродуктивного здоров'я: «– **It is essential that women be– ... – That women be the decision-maker**». Цю новину збираються оголосити у шоу одразу завтра вранці і Алекс готова виступати проти абсурдності і небезпеки такого рішення.

Упродовж усього серіалу головна героїня викликає неоднозначні емоції. Її хочеться ненавидіти за зверхнє ставлення до співробітників, але водночас і обожнювати за сміливість транслювати правду глядачам і відстоювати права жінок у патріархальному суспільстві. Сама вона так описує початок нової епохи своєї влади на каналі: «**I finally have an opportunity to make things better over there for women, and for myself**» [там само, 1 серія, 00.16.11 – 00.16.23]. І їй це вдається. Вона продовжує бути прикладом для наслідування і суспільним голосом тисячі жінок.

2.3. Аналіз невербальних аспектів мовлення головної героїні

Звертаючи увагу на саму поведінку Алекс Леві, на її жести та міміку, складно не помітити, що вона досить контрольована особистість. Жінка схильна до жорстких маніпуляцій аби захистити власні інтереси. Вона надзвичайно владна на початку серіалу, але із плином часу дозволяє собі показувати різні емоції хай то через нервовий зрив чи отримання бажаного.

Мова тіла формується та інтерпретується різними частинами людського організму за допомогою сенсорних систем, а також з увагою на те, коли та де проходить розмова. Нижче наведені приклади поведінки, мовлення, міміки та жестів головної героїні Алекс Леві ми розділили на такі рівні невербальних засобів спілкування, як проксемика, кінесика та просодика.

- **Проксеміка:**

Перш за все, вона почувається спокійно і впевнено у оточенні багатьох людей. Вона **тримає дистанцію** зі співрозмовниками та **підпускає у свій особистий простір лише найближчих людей**. Навіть коли представник

Рис.1 Підібравши під себе ногу, з нахилом до співрозмовника

команди засуджує її за звернення до глядачів після звільнення Мітча, в якому вона «надто співчутливо» про нього відзивалась, Алекс **не відчуває своєї провини чи ніяковості перед декількома колегами у маленькій кімнаті**. Вона сидить, підібравши під себе одну ногу, і навіть **нахиляється до співрозмовниці**, щоб чіткіше висловити свою позицію непохитності. (рис. 1) [3, 1 серія, 00.29.08].

Із кожною серією крижана Алекс починає танути. Але це не змушує її відступати від своїх переконань та цілей. Більш ніжні емоції, ніж до інших колег, вона проявляє до новоприбулої співведучої Бредлі. Вперше вона обіймає іншу людину, окрім власної доньки.

Рис. 2 Вперше обіймає Бредлі

Але і не дивно, бо із приходом Бредлі на канал відчувається початок згуртованості жіночої частини колективу, чого раніше не спостерігалось. Після того, як вона висловлює слова підбадьорення Алекс і радить їй звертатися до неї по допомогу, головна героїня вперше розуміє значення та важливість дівочої підтримки. Спочатку вона вагається – **повертається до Бредлі спиною та йде у готель, збільшуючи відстань між ними не лише фізично**. А після декількох секунд телеведуча **все ж розкриває обійми** до нової подруги. (рис. 2) [там само, 6 серія, 00.52.14].

- **Кінесика:**

Рис. 3 Відкрита поза, яка демонструє прямоту і не замкнутість

А ось під час спілкування із колишнім чоловіком, Алекс завжди займає **відкриту** позу. У цьому прикладі вона **стоїть обличчям до нього, поклавши руки на пояс ліктями назад** – демонструє прямоту і не замкнутість, хай яка неприємна розмова не відбувалась у той момент. Тут же помічаємо *проксемику*, адже жінка **тримає досить велику дистанцію до чоловіка**, навіть коли він намагається її заспокоїти чи пропонує допомогу. У цей момент лише їхня донька виступає ніби об'єднуючим якорем між ними, оскільки навіть на зображенні можна побачити, яку **прірву між собою і колишнім чоловіком** утворила Алекс. (рис. 3) [там само, 1 серія, 00.31.37].

Рис. 4 Виражає співпереживання жертві Мітчча

Нові для нас емоції проявляє журналістка, коли живу слухає інтерв'ю однієї із жертв Мітчча на «Ранковому шоу». Алекс дивиться прямий ефір за кадром, вирішивши віддати цей випуск Бредлі. Вона **знервована**, на обличчі **помітні страждання та співпереживання** жінці. Тут помічаємо, що **руки вона тримає у кишенях брюк** – їй незручно, вона хоче виставити бар'єр між собою та іншими. Вперше Алекс **виказує невластиву їй м'якість на обличчі** в оточенні співпрацівників саме у цей момент. (рис. 4) [там само, 4 серія, 00.41.45].

А ось під час спілкування із колишнім чоловіком, Алекс завжди займає **відкриту** позу. У цьому прикладі вона **стоїть обличчям до нього, поклавши руки на пояс**

Нові для нас емоції проявляє журналістка, коли живу слухає інтерв'ю однієї із жертв Мітчча на «Ранковому шоу». Алекс дивиться прямий ефір за кадром, вирішивши віддати цей випуск Бредлі.

Рис. 5 Розчарування від оприлюднення новин про сексуальні домагання

Такий самий вираз спостерігається у наступних серіях, коли ведуча знову натрапляє на новини про викриття сексуальних домагань: **брови звередні посередині догори** – вираз

безумовного смутку; **губи зжаті у тонку лінію, з кутиками донизу** – вбачаємо печаль та розчарування. Вона **затримується перед екраном**, переглядаючи ефір про харасмент від одного з голівудських кіноакторів. Тут вже у її очах **ми дісно бачимо тривогу** від того, що жінки стикаються із подібним кожного дня, **і презирство** до кривдника. (рис. 5) [там само, 8 серія, 01.00.41]

Згадуючи прояв невластивої для Алекс ніжності до Бредлі, ми розуміємо, що спостерігали його не без причини. За кілька годин до цього її чоловік оголосив про розірвання шлюбу, а вона була не готова повідомити про це доньці, тому весь той час **сильно нервувала: відмовлялася спілкуватися з оточуючими, ховалася у своєму трейлері, уникала контакту очима** та лише переглядала сімейні світлини.

Рис. 6 Ховає сльози за кашлем через дим

Команда якраз перебувала у Лос-Анджелесі, коли вони висвітлювали новини про потерпання міста від лісових пожеж. Алекс і Бредлі брали інтерв'ю у чоловіка, який рятував

безпритульних собак. І коли він розповідав, як вивозив власних тварин: маму-лабрадора та її доньку, то наголошував, як важливо не розділяти сім'ю і триматися разом. При цьому Алекс **не може стримати сліз і схлипує** прямо перед камерами, у чому вбачаємо приклад *екстралінгвістики*. Але вона **відвертається від операторів, ховає обличчя за шарфом** та звертає таку

реакцію на дим, намагаючись придушити свої справжні емоції. І ніякий кашель та гучні заяви про те, що з нею все добре, не здатні розвіяти той факт, що вона розуміє, що втрачає цілісність родини через марення кар'єрою. (рис. 6) [там само, 00.34.04].

У останній серії першого сезону Алекс приймає чи не найважливіше рішення за усі роки праці на каналі. Вона вагається, чи розкривати Америці деталі про неналежне ставлення президента UBA до жінок: ведуча **замовкає**, її **тіло залякне**, а обличчя **не виражає ніяких емоцій**, вона **обводить повільним поглядом співробітників**. І все ж вона готова говорити, повідомляти людям правду. Алекс припиняє боятися, хоча і зриває прямий ефір.

Рис. 7 Вирішує подальшу долю каналу

Вона залишає своє місце, знервовано ходить перед камерами по колу. Вона налякана, важко дихає, постійно тягнеться рукою до волосся. Проте, врешті-решт, приймає це складне, але таке

необхідне рішення і розповідає глядачам про те, що президент компанії покривав сексуальні домагання у своєму колективі. Вона свідомо йде на ризик заради того, щоб Америка знала правду. (рис. 7) [там само, 10 серія, 00.59.50].

• Просодика:

Рис. 8 Перебиває президента компанії

Під час наради з директорами каналу телеведуча займає досить викликаючу позицію. Слухаючи, як її звільняють, вона сидить у кріслі з нудьгуючим виглядом,

повільно тягнеться до склянки з водою під крики керівника, спокійно робить ковток. Коли ж він замовкає, Алекс **не підвищуючи голосу** питає: «Are you

done?». У її виразі відчувається **виклик та роздратованість**. Говорить вона **тихо**, але **кожне слово чітке і гостре** (рис. 8).

Рис. 8.1 Опонент розгублений

Фразі Алекс **«Are you done?»** надається негативний настрій. Вона **висловлює нетерпіння та байдужість** до того, що щойно сказав співбесідник. Це був відкритий **заклик до**

президента компанії припинити його монолог, грубіше сказати, **замовкнути**. Такий вияв неповаги і впевненості у собі від жінки шокує чоловіка і він перепитує **«I'm sorry?»**, неспроможний побороти розгубленість. (рис. 8.1) [там само, 3 серія, 00.16.30 – 00.16.50].

Рис. 9 Повідомляє про затримання перевізниць абортівних пігулок

Будучи надзвичайно сміливою та відданою своїй справі, ведуча йде на жертви, коли вирішує поїхати у Техас, щоб висвітлити новину про те, як одну з учасниць підпільної

організації з перевезення абортівних пігулок із Мексики у США, затримала поліція. Заради цього Алекс відмовляється вести прямий ефір із запуску нової ракети у космос. Вона їде у інший штат аби розповісти усій Америці про обурливу несправедливість та жорстокість влади. Жінка **стримана, у напрузі**. Вона веде ефір **швидко**, але, будучи професіоналом, Алекс **не запинається** і вимовляє усі **слова чітко та виразно**. Вона нервує, оточена протестувальниками та поліцією, але **голос її не тремтить**. Скоріше загальний настрій надає їй підтримку, тому вона **говорить гучно і дзвінко**. (рис. 9) [5, 1 серія, 47:37].

Наведені приклади є найтипівішими для поведінки головної героїні. Вона дозволяє наближатися до себе лише невеликій кількості людей, почувається

впевнено тримаючи дистанцію та володіючи увагою усіх присутніх під час розмов. Алекс вчиться не приховувати свої емоції, тому на її обличчі все частіше спостерігаються співчуття, роздратованість, печаль чи знервованість. Розмовляє вона завжди тихо, чітко вимовляючи кожне слово. Єдиний раз ведуча дозволяє собі підвищити голос навіть не при сварці з президентом компанії, а під час ефіру, намагаючись донести правду до глядачів.

Алекс творить нову історію для усього каналу. Саме тому надзвичайно цікаво спостерігати за розвитком та рішеннями цієї владної, впевненої у собі жінки. Внаслідок аналізу її дій було вирішено розділити невербальні аспекти мовлення Алекс Леві за рівнями **проксемики, кінесики та просодики**. Завдяки цьому вдалося чіткіше охарактеризувати її вміння тримати дистанцію з іншими, поставу, міміку, голос. Шляхом спостереження за змінами у її поведінці, ми бачимо, як вона налагоджує стосунки з оточуючими людьми, а власними виступами на телебаченні продовжує підтримувати феміністичний рух країни.

2.4. Феміністичні елементи в образі телеведучої

Упродовж усього серіалу «Ранкове шоу» зазнає істотних змін як у своїй структурі, так і у темах, які висвітлюються під час прямих ефірів. Усе більше уваги журналісти приділяють новинам феміністичного руху. Жінки каналу згуртовуються, починають відкрито підтримувати одна одну та працювати на захист своєї незалежності у світі патріархату.

Одним із найбільш яскравих прикладів, коли головні героїні виявилися найбільшою опорою одна для одної, є момент інтерв'ю Бредлі з Меггі Бренер, відомою американською журналісткою, яка випустила книжку про особисте життя працівників UBA, а особисто про Алекс. Сама автор запевняє, що цим виданням вона мала на меті розповісти, як на зіпсованому каналі приховували сексуальні проступки. Хоча насправді здається, що кожна її сторінка просякнута ненавистю до головної героїні.

(21) Bradley: *Well, you don't get to where she is by making other people's lunch. ... But the story you didn't publish was the story of a changed woman, who*

*came to you and begged for mercy, and you declined. ... There's a lot of stories about Alex Levy in this book, but I think that's the old Alex Levy. **And I think that people change. I think people grow.*** [4, 9 серія, 49:05].

Саме про зміни у поведінці Алекс, у самому її ставленні до оточуючих і говорить Бредлі. Вона стверджує, що люди спроможні розвиватися з часом: **«And I think that people change. I think people grow»**. Співведуча визнає, що героїня робила багато помилок у житті і часто використовувала людей задля своєї вигоди. Та фразою **«Well, you don't get to where she is by making other people's lunch»** Бредлі також дає нам зрозуміти, що без тих дій, які виконувала Алекс, вона б не мала такої поваги та значущості у світі журналістики, які має зараз, не була б там, де вона є. Вона позитивно бачить майбутнє жінки, адже вірить, що люди дорослішають і змінюються на краще.

Рис. 10 Ділові костюми у гардеробі

У серіалі Алекс завжди зображується зібраною та організованою. Єдиний раз, коли вона втрачає образ ідеальної охайності, ми спостерігаємо під час її хвороби на ковід. У її гримерці не знайти яскравих суконь чи бодай спідниць (рис. 10) [3, 1 серія, 00.25.40]. Жінка завжди з'являється у кадрі у діловому костюмі. І нехай такий елемент гардеробу вже давно не вважається виключно чоловічим, Алекс завжди надає перевагу одягу, що є образом професіоналізму та елегантності.

Вона – знавець своєї справи, приклад для наслідування. Алекс стала голосом жінок Америки, який нарешті був почутий світом. І навіть нехай вона цього не визнає і применшує свою значущість для феміністичного руху, у її оточенні завжди знаходяться люди, які доводять їй протилежне. Таким чином, коли телеведуча залишає канал і прощається зі своєю кар'єрою на початку другого сезону аби працювати над власним рукописом, її видавець радить їй повернутися до улюбленої роботи, адже:

(22) *You've lived an amazing life. **You've brushed elbows with some of the most influential people on the planet. You've carved out a place as a woman in that business that few have even come close to.** You started a UBA revolution.* [4, 1 серія, 00.24.08 – 00.24.22].

Словами «**You've brushed elbows with some of the most influential people on the planet**» видавець підкреслює, що вона дійсно мала контакт із найвпливовішими людьми світу, отримуючи значний досвід та досягнення у переважно чоловічій сфері діяльності. Вона довгими роками праці завойовувала собі статус та повагу глядачів. Мовець акцентує увагу на тому, що Алекс досягла нечуваних висот у цій галузі, які довгий час були недоступні для дівочої частини співробітників: «**You've carved out a place as a woman in that business that few have even come close to**». Подібний рівень та визнання неймовірно важко вибороти, але ведучій це вдалося, адже головною її метою було започаткувати новий етап розвитку каналу у напрямку позитивних змін та належного ставлення до жінок.

Не лише Алекс, але й інші журналістки постійно нам нагадують, як важливо не боятися говорити, транслювати глядачам правду та підтримувати одне одного. Щодня працівники цієї сфери стикаються з численними проблемами, особливо якщо вони підіймають теми, які не сприймаються позитивно чи то керівництвом каналу, чи то самою владою. На цьому ж акцентує увагу Бредлі Джексон, коли Алекс вручає їй нагороду за дотримання першої поправки та стоїть позаду неї під час виступу, висловлюючи мовчазну згоду із кожним її словом:

(23) *And, you know, one thing I've learned as a journalist, and this is important, **there will always be someone who tries to silence you. Don't let them.*** [5, 1 серія, 00.26.43 – 00.27.10].

Вона знає, що через їхнє відкрите висвітлення проблем на каналі та через активну підтримку феміністичного руху, який набирає обертів у країні, продовжують з'являтися ще більше людей, які намагатимуться контролювати їхню діяльність: «**There will always be someone who tries to silence you**». Алекс

також визнає, що теми, які тепер піднімаються на каналі, викликають незадоволення, яке стане причиною спроб придушити правду. Проте використанням імперативу «**Don't let them**» вони закликають не піддаватися зовнішньому тиску і доводити свою справу до кінця.

Ми неодноразово чуємо, як життя та доля Алекс підпадали під вплив чоловіків. Навіть звичайні глядачі її шоу мали неадекватну сміливість зривати на ній свій гнів і незадоволення, приклад чого було наведено раніше. Вона залежала від президента компанії, директорів каналу, колишнього співведучого:

(24) *I have a very complicated history with UBA. **Men are trying to control my destiny.*** [там само, 4 серія, 00.22.50 – 00.22.56].

Вона підкреслює те, що керівники компанії завжди намагаються впливати на її кар'єру та життя, які вона метафорично об'єднала у «долю» – «**destiny**»: «**Men are trying to control my destiny**». Увага звертається особливо на те, що за цими діями стоять чоловіки, що відкрито свідчить про гендерну нерівність на шоу. Саме це послужило фундаментальною причиною для того, щоб Алекс переосмислила свою роль на каналі та почала шлях до відстоювання належних прав для себе та інших працівниць.

Але ж коли при підготовці до інтерв'ю з однією із жертв Мітча, Алекс кажуть, що вона просто хоче показати, як бере керування в свої руки, а раніше була безсила, що є дуже зручним для неї, вона чує:

(25) ***You've all always had power, and you know exactly what it looks like when a woman doesn't.*** [3, 3 серія, 00.45.36 – 00.45.42].

Жінка намагається переконати Алекс у тому, що вона завжди мала позицію та вплив сильніший за інших працівниць на каналі: «**You've all always had power**». Вона звертає увагу на те, що головна героїня на собі відчувала розрив у можливостях між тими, хто має владу, і хто у ній обмежений, хоча потім вийшла на один рівень із чоловіками: «**you know exactly what it looks like when a woman doesn't**». Проте насправді так і є. Алекс сама переживала моменти гендерної нерівності, тому і виборювала собі та іншим жінкам шлях до отримання контролю на шоу впродовж багатьох років:

(26) *And I don't want you to **protect** me, I'd like you to **respect** me.* [там само].

Саме протиставленням слів «**protect**» та «**respect**» вона наголошує на такій необхідній у сучасному світі різниці між захистом і повагою. Вона вимагає рівноправного ставлення до себе, до своїх рішень та ідей. Їй не потрібна опіка, адже вона може сприйматися за надмірний контроль: ««**I don't want you to protect me**». Алекс вимагає незалежності та визнання як для себе: «**I'd like you to respect me**», так і для усіх жінок, хто цього потребує.

Аналізуючи образ головної героїні важливо також звернути увагу на те, якою її бачать інші. Саме тому ми присвятили окремий пункт роботи зображенню Алекс Леві у очах оточуючих її людей. З огляду на вищезазначене стає зрозумілим, що інші герої вбачають у ній силу, прагнення внутрішнього розвитку та потенціал до змін. Саме завдяки не лише поведінці та словам жінки, але й з урахуванням відгуків її колег та близьких, нам вдалося цілісно зрозуміти цю героїню.

Висновки до розділу 2

1. Серіал «Ранкове шоу» показує нам внутрішню структуру телебачення, заглиблюючись у кухню журналістики, особисте та публічне життя ведучих. Він зображує одну із головних проблем сьогодення – протистояння сексуальним домаганням, адже за основу була взяла реальна історія життя телеведучої Гретхен Карлсон, яка зіштовхнулася з цим на роботі. У серіалі розкривається тема боротьби проти патріархату та важливість підтримки жінок одна одної.

Головна героїня – Алекс Леві є професіоналом своєї справи. Пропрацювавши 15 років на «Ранковому шоу», вона стала взірцем для наслідування, людиною, яку обожнюють і поважають. Тим не менш, жінка – суцільний клубок егоїзму і зверхнього ставлення до колег. Вона лише прагне зберегти свою позицію і владу після скандалу із колишнім співведучим. Проте із кожною серією, із кожним новим проявом соціальної нерівності, ми бачимо її трансформацію, розвиток самого персонажа. Досліджувати цю героїню складно і цікаво, адже вона постійно росте та змінюється, починає проявляти неочікувані

емоції та вразливість, зіштовхуючись із щоденними проблемами та несправедливістю.

2. Аналізуючи вербальні аспекти мовлення Алекс, ми часто натрапляємо на скорочення, вставні слова та неповні речення, що є прикладами простої розмовної англійської. Вона не підбирає вирази та не прокручує діалоги у голові, щоб здатися розумнішою чи довести, що її позиція сильніша за співбесідника. Алекс не боїться протистояти керівництву чи колегам і виражає впевненість і зухвалість у спілкуванні. Вона метафорично використовує фрази для створення ефекту перебільшення чи то говорячи про занепад каналу, чи то наголошуючи, що усе шоу тримається лише на ній.

Її головна мета – отримати незалежність і контроль над усім, тим самим маючи можливість транслювати аудиторії правду про світ та новини сьогодення. Тому Алекс вдається до маніпуляцій, висуває ультиматуми, критикує рішення чи ідеї керівництва. За її діями ховається потяг до рівноправності, професійної незалежності, навіть якщо через них вона втрачає довіру друзів та сім'ї.

Під час своїх виступів або ефірів головна героїня уникає сленгу чи скорочень слів з метою чітко і зрозуміло донести свою думку до слухачів. Декілька разів ми натрапляємо на риторичні запитання у її реченнях, за якими приховане бажання почути підтвердження згоди з нею, її позицією. А, наприклад, використанням порівняння вона визнає свою провину у бездіяльності на рівні з усіма іншими. Вона висловлює свої думки чітко, лаконічно, без зайвих слів аби максимально точно і зрозуміло передати усю необхідну інформацію.

3. Алекс Леві вміє контролювати себе. Для легшого аналізу її невербальних аспектів мовлення ми розділили наведені приклади на такі рівні, як проксемика, кінесика та просодика. Перший із них вбачаємо у намаганні героїні завжди тримати дистанцію до співрозмовників, вона підпускає до себе лише обмежене коло людей. Поодинокі випадки, коли жінка може сама скоротити відстань до інших, знаходимо при її спробі чіткіше висловити свою позицію, коли вона нахиляється вперед до опонента, або при розколі її крижаного образу, коли вона перша обіймає Бредлі через вплив емоцій.

На кінетичному рівні розглядаємо перш за все її міміку, особливо коли на обличчі Алекс читається вираз страждання при перегляді інтерв'ю із постраждалою чи презирство при прослуховуванні новин про викриття сексуальних домагань. Спину жінка завжди тримає прямо; ставить руки на пояс ліктями назад, показуючи відкритість, або ховає у кишені, демонструючи розгубленість. Приймаючи для себе важкі рішення, героїня може замовкати, уникати контакту очима, важко дихати, постійно торкатися волосся. Із часом вона все частіше дозволяє собі відчувати емоції на людях, показувати іншим свої страхи, бути собою.

Просодику вбачаємо у вмінні Алекс доносити свою думку, не підвищуючи голосу. Вона розмовляє тихо, але чітко. Навіть перебуваючи у стресі, її голос не втрачає сили та виразності. Вона професіонал, тому проводячи ефіри Алекс вміє говорити швидко аби встигнути освітлити усе важливе за короткий час, але і конкретно аби дати змогу слухачам зрозуміти найголовніше.

4. Для більш глибокого розуміння образу головної героїні ми вдалися до аналізу бачення цієї жінки у очах оточуючих її людей. Це дало нам змогу цілісно зрозуміти Алекс на основі не лише її мовлення та дій, а ще й з урахуванням вражень інших персонажів.

Про неї відзиваються як про ту, хто відкрито виступає на стороні феміністичного руху і захищає жертв сексуальних домагань. Люди бачать, що Алекс прагне змінитися, тому вірять у подальший розвиток її як особистості. Активне протистояння сексуальним домаганням та боротьба за права жінок, які зазнали недооцінення та притискань з боку чоловіків, усіляко підтримуються працівницями шоу. Із заохоченням та вірою з боку інших, Алекс діє рішучо і непередбачувано, ставлячи на кін свою кар'єру і досягнення у цій сфері. Проте вона все ще вірить у справедливість у світі та результативність своїх рішень, які підтримуються колегами, нехай між ними і виникають певні труднощі.

Загалом оточуючі її люди підтверджують, що вона може маніпулювати, використовувати інших чи жертвувати багаторічною дружбою. Але водночас ми бачимо, як головна героїня починає трансформуватися у вразливу жінку, хто

бореться за справедливість і вчиться підтримувати потребуючих цього, хоча їй самій не завадила б допомога і захист. Її персонаж – це визнання того, що будь-яка робота завжди потребує віддачі, але і зображення спроб знайти рівновагу між постійним прагненням успіху та спокійним особистим життям.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Розвиток та популяризація використання медіа стали початком нової епохи для лінгвістики. Досягнення якнайточнішого розуміння почутого слухачем є головною метою сучасного інформаційного простору. Все більшу увагу дослідників привертав вплив на реципієнта зовнішніх чинників, які не стосувалися мовної структури як такої. Таким чином, виникло поняття «**дискурсу**», який головним чином характеризується як процес живого спілкування, для аналізу котрого необхідне врахування соціальних, культурних та психологічних чинників.

При аналізі дискурсу важливо досліджувати самих учасників комунікації, суб'єктів мовленнєвої діяльності, а тобто **дискурсивних особистостей**. Саме на формування їхньої унікальності, вибір манери спілкування чи мовних стратегій впливають вищезазначені фактори. До соціальних чинників відносимо соціальний статус і приналежність до певних груп суспільства; до культурних – дотримання цінностей чи традицій і слідування мовленнєвим нормам та правилам етикету, а до психологічних – особистісні характеристики і когнітивні особливості мовця.

Основними характеристиками дискурсивної особистості є її соціальна роль та унікальність, вміння використовувати мовленнєві стратегії та стилі, слідування цінностям, ідеям і переконанням та підкорення владі чи ідеології. Власне ж значення у суспільстві людина передає шляхом використання вербальних і невербальних аспектів мовлення. До перших відносимо слова, фрази, речення як засіб передачі інформації, а другі поділяємо на проксодичні (темپ мовлення, тембр та тон голосу, манера говоріння, гучність, спосіб артикуляції), кінетичні (міміка, жести, постава, манера ходи, контакт очима) і проксемічні (вплив території та оточення на мовця, дистанція до співрозмовників, просторове розміщення опонентів).

Вдале узгодження вербальних і невербальних аспектів мовлення допомагає дискурсивним особистостям правильно розуміти одне одного, регулювати спілкування і ефективно передавати інформацію.

Медійний простір має вплив на усі аспекти життя сучасного суспільства. **Жіночий дискурс** у даній галузі був створений задля надання жінкам можливості говорити відкрито про свою силу та незалежність і бути способом боротьби проти соціальних стереотипів «жінки-домогосподарки, матері, сексуального об'єкта».

Феміністичні практики у медіа знаходять свій виток в урівноваженні гендерних ролей, спрямуванні уваги глядачів на внутрішню особливість жінок, підтриманні потребуючих у медійному виробництві та проведенні активного аналізу контенту з огляду на рівність обох статей. На сьогодні існує немало онлайн ресурсів, які активно проводять усі ці процеси. Серед таких сайтів популярність стрімко набирають «WoMo», «Повага.Кампанія проти сексизму», «Divoche.Media» та інші. Дана галузь все ще перебуває під частковою залежністю від традиційних стереотипів і патріархального втручання, проте розвиток засобів масової інформації онлайн дозволяє феміністичному рухові набувати міцної підтримки з боку аудиторії та отримувати нові методи досягнення рівності у соціумі.

На формування свідомості громадян чи створення прикладів для наслідування значною мірою впливають серіали. На сьогоднішній день вони перетворилися на платформу для висвітлення питань фемінізму, проблематики гендерних зв'язків і прав жінок. Шалену популярність набирають такі стрічки, як «Sex Education», «Why women kill», «The Morning Show». Усі вони транслюють залученість до феміністичного руху на свій манер, але у кожній можна знайти розбір тем жіночих прав і їхніх травм, ролі гендеру в соціумі та сексуальної дискримінації.

Критики ж вбачають у феміністичних практиках серіалів зображення цього руху лише для «привілейованих» жінок, перетворення його на модний тренд і висвітлення чоловіків виключно у негативному світлі.

За основу дослідження феміністичного втілення в медіапросторі було взято серіал «The Morning Show» – історію на перший погляд про телебачення і життя ведучих. На глибшому ж рівні він зображує протистояння сексуальним домаганням, боротьбу проти патріархату та важливість підтримки жінками одна одну. Цей серіал порушує теми зловживання позицією на робочому місці, стосується руху #MeToo, настановує на перегляд відношення влади до бізнесу та закликає до змін у суспільстві.

Головна героїня Алекс Леві – складна і замкнута особистість, яка починає розвиватися та змінюватися з кожною серією, демонструючи нові емоції та роблячи непередбачувані вчинки. Її лексика проста, розмовна: ми постійно натрапляємо на скорочення, вставні слова та неповні речення. Метафори вона використовує для створення ефекту перебільшення. Алекс схильна до маніпуляцій, часто критикує рішення і дії керівництва та колег. Вона професіонал своєї справи і жадає отримати чесну долю влади на усьому каналі.

Під час її виступів та прямих ефірів помічаємо, що жінка уникає сленгу, аби чітко та лаконічно донести свою думку до аудиторії. Часто натрапляємо на риторичні питання, коли вона хоче почути підтвердження згоди з боку слухачів. А от використанням порівняння вона визнає свою провину за бездіяльність на рівні з іншими причетними.

Висловлення її думок проходить у чіткій, повільній манері, адже Алекс вміє доносити необхідну інформацію без зайвих слів і зрозуміло. У правильному тлумаченні цього її опонентам допомагає аналіз невербальних аспектів мовлення жінки. До проксемічного рівня відносимо звичку героїні тримати велику дистанцію до співрозмовників і зменшувати її лише при спробі чіткіше висловити свою позицію або при дозволі близькому колу оточення обійняти її. На кінетичному рівні розглядаємо вираз страждання чи презирства на обличчі при перегляді інтерв'ю з постраждалою чи кривдником. Жінка завжди має рівну спину; відкриту позу демонструє ставлячи руки на пояс, а невпевненість – ховаючи їх у кишені. У нервовій напрузі вона може замовкати, уникати контакту очима, важко дихати, безперервно торкатися волосся. На просодичному рівні

знаходимо її майстерність у донесенні своєї позиції тихим, але чітким голосом. Він не втрачає силу та виразність навіть у стресових ситуаціях. А проводячи ефіри, Алекс може говорити швидко, проте чітко вимовляючи кожне слово, адже глядачі повинні мати змогу правильно її зрозуміти.

Аналіз бачення головної героїні в очах інших персонажів дав змогу цілісно зрозуміти та дослідити журналістку. Колеги визнають, що вона відкрито виступає за феміністичний рух і всіма силами захищає жертв сексуального насилля. Працівниці підтримують її у боротьбі за права жінок і бачать у ній прагнення до зміни своєї іноді зверхньої поведінки. Інші герої знають, який складний шлях вона пройшла до тієї позиції та визнання, які має зараз. Тому ми разом із ними спостерігаємо за її трансформацією із маніпулятивної, самовпевненої жінки, яка готова жертвувати дружбою чи використовувати людей у власних цілях, у вразливу, емоційну особистість, котра бореться за справедливість і знаходить рівновагу у досягненні успіху та підтримці постраждалих.

Перспективою подальших наукових розвідок є майбутній розгляд феміністичних втілень у медіапросторі на матеріалі інших серіалів. До того ж, наступним етапом у дослідженні може бути лінгвістичний аналіз другої головної героїні серіалу «Ранкове шоу» Бредлі Джексон у протиставленні до Алекс Леві.

СПИСОК ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєнко Л. П. Мовні засоби в завершальній фазі англійського діалогу: автореф. дис. на здобуття вч. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «германські мови». К., 1990. 15 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
3. Бацевич Ф. С. Термінологія комунікативної лінгвістики: аспекти дискурсивного підходу. *Вісник національного університету «Львівська політехніка». Проблеми української термінології*. 2002. № 453. С. 30–34.
4. Безугла Л. Р., Бондаренко Є. В., Донець П. М., Мартинюк А. П., Морозова О. І., Пасинок В. Г., Піхтовнікова Л. С., Солощук Л. В., Фролова І. Є., Швачко С. О., Шевченко І. С. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен / Під заг. ред. Шевченко І. С.: Монографія. Харків: Константа, 2005. 356 с.
5. Бессонова О. Л. Оцінний тезаурус англійської мови: когнітивний і гендерний аспекти: Дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.04. Донецьк, 2003. 463 с.
6. Голощук С. Л. Реалізація невербальних засобів спілкування у спонукальному дискурсі. *Вісник СумДУ. Серія Філологія*. №1. Том 2. 2007. С. 19–23.
7. Карабан В. І. Адресатність простих і складних мовленнєвих актів. *Вісник Харківського державного університету: людина і мовленнєва діяльність*. Х., 1989. №339. С. 54–54.
8. Карабан В. І. До інтеграції теорій у мовознавстві. Матеріали міжвідомчої наук.-теор. конф. «Лінгвістика: взаємодія концепцій і парадигм». Харків, 1991. С. 58–59.
9. Карабан В. І. Складні мовленнєві одиниці: Прагматика англійських асиндетичних поліпредикативних утворень. К.: Вищ. школа. вид-во при Київ. ун-ті, 1989. 131 с.
10. Колісник Ю. М. Дискурс іноземномовної комунікації у призмі сучасної лінгвістики. *Військово-науковий вісник*. 2009. Вип. 11. С. 313–321.

11. Корольов І. Р. Поняття дискурсу в сучасному мовознавстві: визначення, структура, типологія. *Вісник Київського нац. ун. ім. Т. Г. Шевченка*. Випуск 6. 2012. С. 285–305.
12. Кусько К. Я. Дискурс іноземної мовної комунікації: концептуальні питання теорії і практики. Дискурс іноземної мовної комунікації. Львів, 2001. С. 25–48.
13. Липко І. П., Артеменко Т. М., Зайцева М. О., Міщенко В. Я. Нариси з лінгвістичного аналізу дискурсу: До проблеми типології та характеристики / за ред. Липко І. П. Харків, 2014. С. 11–46.
14. Матвієнко І. С. Автор, текст, дискурс: Філософські розвідки Мішеля Фуко. URL: <https://www.researchgate.net/publication/338995751> (дата звернення 23.09.2024).
15. Мельничук О. Д. Когнітивне схематизування досвіду невербального в англійськомовному художньому дискурсі. Дис. на здобуття вч. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «германські мови». Львів, 2024. 474 с.
16. Монастирська Л. В. Дискурсивна особистість у сучасній лінгвістиці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019. №39. Том 3. С. 45–47.
17. Осіпова Т. Ф. Невербальні засоби комунікації: Комплексна методика опису й лексикографування. *Вісник Харківського нац. пед. унів. ім. Г. С. Сковороди*, 2018. Том 6. С. 107–113.
18. Полюжин М. М. Дискурсивні стратегії та організуючі стереотипні. Дискурс іноземної мовної комунікації. Львів, 2001. С. 23–34.
19. Петрушкевич М. Феміністичні електронні мас-медіа в українському сегменті Інтернету: тематична різноманітність релігійної проблематики. Гуманітарне поле гендерних досліджень: колективна монографія / за ред. Марії Петрушкевич. Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. С. 25–53.
20. Попович Ю. О. Відтворення кінесики як маркера соціального статусу літературного персонажа (на матеріалі англійських романів XIX століття).

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Випуск 2(36), 2016. С. 356–363.

21. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми / О. О. Селіванова. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.

22. Серажим К. С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність: Монографія / За ред. В. Різуна. К.: Видавництво Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2002. 392 с.

23. Серякова І. І. Невербальний знак комунікації в англomовних дискурсивних практиках : [монографія] / Ірина Іванівна Серякова. К.: Вид. центр КНЛУ, 2012. 280 с.

24. Ситник І. В. Дискурс в сучасній лінгвістиці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2020. № 46. Том 2. С. 123–136.*

25. Солощук Л. В. Дискурсивна особистість у світлі теорії полікодовості комунікативного процесу / Записки з романо-германської філології. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова. 2015. Вип. 1(34). С. 167–174.

26. Солощук Л. В. Кінесичні номінації в англomовному дискурсі / Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна / Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. Харків : Видавництво ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 1964. N953 : Серія : Романогерманська філологія. Методика викладання іноземних мов. Вип. 65. 2011 (1460 а). С. 6–14.

27. Солощук Л. В. Принцип координативної взаємодії вербальних та невербальних компонентів комунікації / Мовні та концептуальні картини світу: Зб. наук. праць. Київ: Київ.нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. 2005. 7 с. (у друці).

28. Солощук Л. В., Чеботарьова Г. О. Особливості функціонування кінесичних комунікативних засобів в англomовному казковому дискурсі. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. 2022. № 95. С. 60–69.*

29. Старикова О. М. Зарубіжні теорії мовленнєвої діяльності. *Мова та ідеологія: Критика ідеалістичних концепцій функціонування та розвитку мови*. К.: Вища школа, 1981. С. 114–136.

30. Устименко С. С. Взаємодія вербальних та невербальних компонентів комунікації в нестандартних комунікативних ситуаціях в англomовному діалогічному дискурсі. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/79662722.pdf> (дата звернення 20.09.2024).

31. Шевченко І. С., Морозова О. І. Дискурс як мисленнєво-комунікативна діяльність. *Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен: (Колект. монографія) / Під загальн. ред. І.С.Шевченко*. Харків: Константа, 2005. С. 15–19.

32. Birdwhistell R. L. Introduction to kinesics : An annotation system for analysis of body motion and gesture / R. L. Birdwhistell. Washington DC : Foreign Service Institute, 1952. 368 p.

33. Brown G. Discourse Analysis / G. Brown, G. Yule. Cambridge: Cambridge University Press, 1996. 288 p.

34. Dijk van T. A. Introduction: The role of Discourse Analysis in Society / T. A. van Dijk / Handbook of Discourse Analysis. 1985. Vol. 4. P. 1–8.

35. Dijk van T. A. Principles of Critical Discourse Analysis / T. A. van Dijk / The sociolinguistic Reader. 1998. Vol. 2: Gender and Discourse. P. 367–393.

36. Fairclough N. Discourse and text: linguistic and intertextual analysis within discourse analysis / N. Fairclough / Discourse and Society. 1992. № 3. P. 192–217.

37. Goddard C. Discourse and Culture / C. Goddard, A. Wierzbicka / Discourse as Social Interaction. Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction. London: Sage Publications Ltd, 2000. Vol. 2. P. 231–257.

38. Harris Z. Discourse Analysis / Language. 1952. Vol. 28. P. 1–30.

39. Jucker A. H. Conversation: structure or process / Searle J. R. et al. (On) Searle on Conversation. Amsterdam, 1992. P. 77–90.

40. Ostman J. Discourse analysis / J. Ostman, T. Virtanen / Handbook of Pragmatics. Amsterdam, Philadelphia, 1995. P. 239–253.

41. Soloshchuk L. V. The Processes of Diversification of the Non-verbal Communicative Components in the Modern English Discourse. In: Cognition, communication, discourse. 2020. № 21. P. 50–60.

42. Stubbs M. Discourse Analysis: The Sociolinguistic Analysis of Natural Language / M. Stubbs. Oxford, 1983.

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

43. Дискурс іноземномовної комунікації (колективна монографія) / Ред. К. Кусько. Л.: Вид-во ЛНУ, 2002. 495 с.

44. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава-Київ, 2006. С. 120.

45. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / [за ред. С. Я. Єрмоленко]. К. : Либідь, 2001. 224 с.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Повага. Кампанія проти сексизму. URL: <https://povaha.org.ua/> (дата звернення 02.10.2024).

2. Divoche.Media. URL: <https://divoche.media/> (дата звернення 02.10.2024).

3. The Morning Show. 1 season. URL: <https://www.justwatch.com/us/tv-show/the-morning-show/season-1>

4. The Morning Show. 2 season. URL: <https://www.justwatch.com/us/tv-show/the-morning-show/season-2>

5. The Morning Show. 3 season. URL: <https://www.justwatch.com/us/tv-show/the-morning-show/season-3>

6. WoMo. URL: <https://womo.ua/> (дата звернення 02.10.2024).

ABSTRACT

“The Discursive Personality of a TV Presenter: Feminist Embodiment in the Media Space (Based on the Material of the Morning Show Series)”

written by V.V. Yatsyna (research advisor – O.V. Kuznietsova, PhD)

This thesis analyses the discursive personality of a TV presenter, particularly the feminist embodiment in the media space. The research is based on the material from the series “The Morning Show”.

The topicality of the study lies in the fact that today’s media is the foundation for creating society’s ideas about gender and the roles of both sexes, and TV presenters play a major role in this process. Besides, linguistics is still actively researching variations in the expression of the concept of discursive personality in different types of discourse. Therefore, the combination of these two elements makes it possible to study the general image of a TV presenter and the implementation of feminist practices in the media.

The object-matter of the study is the discursive personality of a TV presenter Alex Levy and **the subject-matter** is the verbal and non-verbal aspects of the TV presenter’s speech, as well as feminist elements in her image.

The research aim for the work is to present the general image of the main character by analyzing her verbal and non-verbal aspects of speech and feminist elements in her personality.

This aim was the stimulus for solving the following **objectives**: to analyze the concepts of “discourse” and “discursive personality”; to justify the importance of women’s discourse in the media; to find examples of feminist embodiment in the context of contemporary television; to discover the examples of verbal and non-verbal aspects of the speech of the TV presenter Alex Levy; to identify parts of the feminist features in the image and speech of the main character of the TV series “The Morning Show”.

The methods used in the research were *the discourse analysis method* (used to study how the character forms and maintains her image and how she conveys feminist ideas), *content analysis method* (used to systematize the content of the series and identify the presentation of the TV presenter's image through verbal and non-verbal aspects of speech), *sociolinguistic method* (used to study the TV presenter's methods of using language to create her image in the context of social and gender norms), *semiotic analysis* (used to study the symbols and sign systems in the character's image and to research the visual aspects and the role of non-verbal aspects of speech), *critical discourse method* (used to reveal the representation of gender relations and inequality in the series, namely in the context of the TV presenter's character), *narrative analysis* (used to examine the plot structure of the series, with a particular focus on the role of the TV presenter and the change in her image depending on the narrative line and gender conflicts), and *method of systematization and generalization* (used to systematize and organise the research findings).

The scientific novelty of the study lies in the fact that this paper is the first to analyse the discursive personality of a TV presenter, collecting and examining the verbal and non-verbal aspects of the speech of the main character of the TV series "The Morning Show" Alex Levy, along with feminist elements in her image and speech from the point of view of others.

The practical value of the work lies in the possibility of serving as a basis for future research on the representation of feminist practices in the media in the content of other series to analyze media discourse on the gender equality promotion. The results can be used in practical English classes and lecture courses, such as those on Lexicology with a comparative component and Stylistics with a comparative component, as well as to conduct research on related topics in course or Master's theses.

The set of data subjects for the study was 3 seasons of The Morning Show (26 hours, 54 minutes and 26 seconds) and the script of the series, from which the most striking examples were selected, namely 26 fragments from communication situations and 10 samples of direct analysis of the image and actions of the TV presenter.

The first chapter is devoted to the analysis of the phenomena of “discourse” and “discursive personality”, the justification of the importance of women’s discourse and feminist practices in the media, as well as the search for feminist embodiment in the context of contemporary television.

The second chapter includes the identification of examples of verbal and non-verbal aspects of the speech of the TV presenter Alex Levy and the definition of some feminist elements in the image of the main character of the series “The Morning Show”.

The structural parts of the research are the following: the introduction, two chapters with conclusions, the general conclusion, the bibliography list (51 entries), and the abstract. The textual part of the paper consists of 53 pages, the overall number of pages is 63.

The main findings of the research took place at the student scientific conference of the Department of English Philology and Foreign Language Teaching Methods of V. N. Karazin Kharkiv National University (on the 22nd of November 2024). Based on the results of the study, the article “Verbal display of the discursive personality of a TV presenter on the material of the series “The Morning Show” was prepared and submitted for publication.